

his salubrit' et praua corrigat et parua nutriet: et magna oblectant ingenia. **GLO.** qz vox exaltata longius audit: porum in exaltatione vocis euangelice doctrine publicatio designat: qz no ad vna m' gēte: sz ad vniuersas nationes p'dicanda mādāt. **Predicatio inq't dñs euangelii omni creature.** **GRE.** Pot' eni ois creature noie natio gentiū designari. **GLO.** Tertio aut hz euangelica doctri na altitudinē libertatis. **AVG.** In veteri eni testamēto ppter tpaliū bonoz p'missionē: malozqz cōminationēz seruos parit tpalis hierusalem. In nouo aut vbi fides in petra charitatē q' lex possit impleri: nō magis timore pene q' dilectiōe iusticie liberos parit hierusalem etna. **GLO.** **Un' et hac sublimitatē doctrine euangelice ppha designat dicēs: Exalta noli timere. Restat aut videre qbus et qua de cā hoc euangelii sit scriptū.** **HIERO.** Matthe' eni euangelii in iudea hebreo sermone edidit: ob eoz maxie cām q' in hierlm crediderāt ex iudeis. cū eni pmo p'dicas set euangelii i iudea: volēs trāsire ad gētes: p'm euangeliiū scripsit hebraice: qd' fratribus a qb' ibat in memoria de reliq't. Sicut eni necesse fuit ad cōfirmationē fidei euageliū p'dicari: sic et ptra hereticos scribi. **CHRY.** Corp' aut sue narratiōis ordinauit matthe' p'mū g' natiuitatez deinde baptismū: tertio tentationē: q'rto doctrinā: q'rto miracula: sexto passionē: septimo resurrectionē et ascensionē ipsius: non solū hystoriā de christo exponē volens p hoc: verū etiā euangelice vite statum docere: qm' nihil ē q' ex paritib' nascimur: nisi iterū per aquā et spm' renati fuerimus ex deo. Post baptismū aut necesse ē ptra oia: bolū stare: post hoc q'si oī supata tentatiōe fact' idoneus ad docendū. Si qd' sacerdos ē: doceat et doctrinā suam bone vite q'si miraculis factis cōmendet: si laic' ē operib' doceat fidē. Deinde necesse ē exire nos de hoc stadio mūd'i: tūc restat vt tentationū victoriāz resurrectionis merces seq't et gloria. **GLO.** Patet igit' ex p'missis euagelice doctrine materia scriptoz euageliū: numer': figure oīa: et ordo: euangelice doctrine sublimitas: et qbus hoc euangelii sit scriptū: et ordo p'cessus ipsi'. **CAP. I.**

Liber generationis iesu christi filij dauid: filij abraam.

Quia faciē hois Mattheus significat: q'si de hoie exorsus ē scribē dicens: Liber gnationis **RABA.** Quo exordio satis ondit gnationem christi fm carne suscepisse narrandā. **CHRY.** Iudeis eni euangeliiū scripsit: qb' supflui erat exponere diuinitatis naturā quā cognoscebāt: necessariū aut fuit eis myste riū incarnationis onde. Joannes aut cū gentib' euangeliiū scripsit: q' nō cognoscebāt si de filiū hz: iō necessariū fuit p'mū illis onde q' ē fili' dei de': deinde qz carnē suscepit. **RABA.** Cū aut parua lib' et particulā teneat generatio dixit: Liber generationis. Cōsuetudo eni hebreoz ē vt volumib' ex eoz pncipijs iponāt noīa: vt est genesis.

GLO. Planio: aut sensus eēt: Dic ē liber generationis sed h' est mos in multis: vt **Ussio** esaiē: sub audis hec est. Generationis aut singularit' dē: quib' multe p ordinez re plicent qz ppter christi generationē ceterē h' inducitur.

GREO. in ho. Uel iō libz hunc gnationis noīat: qz hec est tot' disp'atiōis sūma et radix bonoz oīuz: deū hoiez scū ē: hoc eni facto alia fm rōnē sequebant. **REMI.** dicit aut: Li. gene. i. e. chz. qz nouerat scriptū eē: Liber generationis ade: et iō sic exorsus ē vt opponēt libz libz: Adā nouū ade veteri: qz oīa p istū sūt restaurata q' p illū sūt corrupta. **HIER.** In esaiā aut legim': Generationē eius q's enarrabit: nō g'putem euageliū pphete eē dñiū vt qd' ille ipossibile dixit esse affatu: hic narrare incipiat qz ibi de generationē diuinitatis: h' de incarnationē dictū est. **CHRY.** in ho. Nec tñ parua estimes te audire hāc audiens generationē. est eni valde ineffabile q' de' ex muliere nasci dignatus ē: et h'c pgenitores dauid et abraaz

REMI. Si aut aliq's dixerit qz pphete de natiuitate hūanitatē dixit: nō ē rīdendū: Nullus generationē dñi narrauit sz prar': qz matthe' et lucas. **RABA.** In hoc aut q' dicit: Iesu christi. regalē et sacerdotale lēo exp'mit dignitatē. na iesus q' nois huius p'sagii p'tulit: p'm post moysen i p'plo isrl' ducati tenuit: Aaron vō mystico cōsecratus vngūeto p'mus in lege sacerdos fuit. **AVG.** de q. no. et vere test. Qd' aut p olei vntione p'stabat de illis q' in reges vel sacerdotes vngent: hoc p'stitit spūs scūs hōi christo addita exp'atiōe. Spūs eni scūs purificauit qd' de maria v'gine in corp' saluatoris p'fecit: et hoc est vntio corpis saluatoris q're christus est appellatus.

CHRY. sup matth. Quia vō ipia prudētia iudeoz negabat iesū de dauid semine eē natū: subdit: filij dauid filij abraā. Quare aut nō sufficiebat dicē illū filijz abraae solius: aut dauid solius: qz ad ambos de christo nascituro ex eis p'missio fuerit facta. ad abraā qd' sic: Et i semē tuo b'ndicēt oēs gētes terre. Ad dauid aut ita: De fructu ventris tui ponā sup sedē tuā. Iō g' vtriusqz filij dixit: vt vtriusqz p'missionē in christo adimpletas onderet. Deinde qz christus tres dignitates fuerat habitur': rex: ppha: sacerdos. Abraā ppheta fuit et sacerdos. sacerdos sicut de' ad illū dicit in genesi: Accipe mibi vaccam ruffam: sicut aut dñs ad abimelech de illo: Prop'ha est et orabit p te. Dauid rex fuit et ppheta: sacerdos aut nō fuit. Ideo g' ambozū filij noīatus ē vt vtriusqz p'is triplex dignitas originali iure recognoscere in christo. **AMBR.** sup lucā: Iō etiā duos generis auctores elegit: vnu q' de cognatiōe p'p'oz p'missū accepit: alterū q' de generatione christi oraculū p'secutus ē. Et iō h' sit ordine successiōis posterior: p'or m' describit: qz plus est p'missū accepisse de christo q' de ecclia q' ē p christū. postior ē eni q' saluat eo qd' saluat. **HIERO.** Ordo etiā p'poster': sz necessario cōmutat'. si eni p'mū posuisset abraā: et postea dauid rursus ei repetendū fuit abraā vt generatiōis series tere ref. **CHRY.** sup matth. Altera aut rō ē: qz regni dignitas maior ē q' nature. nā r'si abraā p'cedebat in tpe: dauid p'cedebat in dignitate. **GLO.** Quia vō ex hoc titulo appareat totū hūc libz cōscribi de iesu christo: neces sariū ē p'cognoscē qd' sit sentiendū de ipso. sic eni meli' exponi poterūt q' in hoc libro de eo dicūt. **AVG.** de q. euā. Error aut hereticoz de christo trib' generib' ter minat: aut de diuinitate: aut de hūanitate: aut de vtroqz fallunt. **AVG.** de here. Cherint' g' et Ebion iesū christū hoīem tm fuisse dixerūt: quos secur' paul' samasatenus christū nō semp fuisse: sed ei' initū ex quo de maria natus ē asseuerat: nec eni aliqd' ampli' q' hoiez putat. et hec heresis postea a photino cōfirmata est. **AVG.** de here: ticos: Joānes aut apl's istius infania longe an spūscō cōspiciēs eū alto ipit'ie sopore dēmersus sue vocis p'conio excitat dicens: In pncipio erat v'bu. Et g' qd' in pncipio erat apud deū: nō relinquit in nouissimo tpe vt originis sue ab hoie pncipiū sumpserit. Itē inquit: Dē gl'ifica me illa gl'ia quā habui apud te p'usq' mundus fieret. audiat photin' eū gl'iam an pncipiū possidē. **AVG.** de here.

Nestorij aut pueritas fuit vt hoīem immo ex brā Maria virgine genitū p'dicaret: quē v'bu dei nō vnitatē p'sone et in societate sepabilē recepisset: qd' catholicoz aures nequaq' ferre potuerunt. **AVG.** ad monachos egypti: At eni apl's de vntigenito: q' cū in forma dei eēt: nō rapinam arbitrat' ē eē se equalē deo. Quis ē g' ille q' ē in forma dei: aut quō exinanit' est: et descēdit ad humilitatē fm hōis formā: Et qd' ē p'dicti heretici in duos diuidētes christū. i. in hoiez et v'bu hoīem dicūt sustinuisse exinanitionē: separātes ab eo dei v'bu: p'cōndēdū est qz i forma et in equalitate intelligit' et fuit p'is sui vt exinanitiōis su stineret modū. Sed nihil creaturaz ē: si fm ppriā intelli gat naturā in p'is equalitate: quō g' exinanit' dicit' et ex qua eminetia vt eēt hō descēdit: aut quō intelligit' assumit.

plisse tanq̃ non hñs in pñcipio serui formā: Sed autē q̃
vbi patri equale existens habitauit in hoīe nato p muli-
erem. Et hec ē exinanitio. Certe audio filiū dicentē scis
aplis: Siquē diligis me: vbi meū custodiet. Audis quō in
eis qui se diligunt: se sibi cohabitare dixit deū p̃ez. Pu-
tas q̃ ipsū exinanitū r vacuū: dabim⁹ r serui formā ac-
cepisse: q̃ indulgētū se aīz? s̃ctis facit mōtionē. Quid
autē p̃as habitas in nobis putatis r ipse hūanatiōis di-
spensatiōez adimplet. **ABBAS** isidorus ad archip̃s.
Uerū ne vniuersa annumerem: vñs ad qd vniuersa intē-
dunt dicem⁹: q̃a illū q̃ deus erat: hūilia loquī r dispēsa-
tiū simul r vtile est: r nīl inuolabilī nature p̃iudicat.
Eū vero q̃ homo ē: diuina r sup̃naturalia quedā loq̃ sū-
me p̃sūptiōis ē malū: nā regi qdē lz etiā r humilit agē:
militi vō nō lz impiales voces emittē. Si igit deus erat
hūanatus: eū hūilia locū hñt. Si vō homo tñ erat: ex-
cella nō hñt locū. **AVG.** de here. **Sabellū** discipulum
Noeti qdā phibēt: q̃ dicebat ch̃istū eundē r p̃ez r sp̃m-
scm. **AVG.** 3 hereti. **but** autē insaniū furois auda-
ciā celestū testimoniū auctoritate fr̃cabo ad demon-
strandā pp̃ie substantie filij psonā: nō illā q̃ homini susce-
pto p̃gruere cauillat assumēs: sed illa in mediū p̃ferēs te-
stimonia: q̃ sine vilo ancipitis intelligētē scrupulo diui-
nitati ei⁹ cōpetere oēs pariter p̃fitem. In genesi enī deuz
dixisse legim⁹: faciam⁹ hoīem ad imaginē r similitudinē
nr̃am. Ecce pluraliter dicit faciam⁹: aliū videlz indicans
ad quē loquētis factus ē sermo. Si vnus ē: ad imaginē
suā fecisse diceret: nūc autē alī r alterius imaginē apertū
fecisse describitur. **GLO.** Alij vero verā ch̃isti hūani-
tate negauerūt. **Valentin⁹** enī dixit ch̃istū a p̃e missū spi-
ritale vel celeste corp⁹ attulisse: nīlqz assūpsisse de Ma-
ria virgine: sz p illā tāq̃ priuū aut fustulā sine assūpta car-
ne trāsisse. Nos autē nō iō credim⁹ natū ex hoib⁹ apparere: nō pos-
set: sz qz sic scriptū ē in ea scripta cui nīl crediderim⁹: nec
ch̃ristiani nec saluti eē poterim⁹. Si autē de celesti vl aerea
vel humida creatura corp⁹ assūptū veller cōmutare: i hu-
mane carnis verissimā qualitātē hoc eū potuisse facē qd
negaret. **AVG.** de h̃st. **Danibel** vero dixerūt: phan-
tasma eē dñm iesū ch̃istū: nec semineo posse nasci ex vte-
ro. **AVG.** lxxxiij. q. Sz si phantasma fuit corp⁹ ch̃risti:
sefellit ch̃ist⁹: r si fallit: veritas nō ē. Est autē veritas x̃ps:
nō q̃ phantasma fuit corp⁹ ei⁹. **GLO.** Et qz pñcipiū hui⁹
euāgelij r etiā euāgelij fin luca manifeste oñdūt ch̃istum
natū ex femina: ex quo apparet vā ch̃risti hūanitas: ergo
vtriusqz euāgelij pñcipia negāt. **AVG.** 3 faustū: vñ fau-
stus dicit: Euāgelij qdē a p̃dicatiōe ch̃risti r eē cepit r nō
minari: in quo ipse nūq̃ se natū ex hoib⁹ dicit. At vō ge-
nealogia a deo nō ē euāgelij: vt nec eius scriptor ausus
fuerit eū euāgelij noīare. Quid enī scribit: Liber genera-
tionis iesu ch̃risti filij dauid: nō q̃ liber euāgelij iesu ch̃ri-
sti: sz liber generatiōis. At vero **Marc⁹** qz generationem
scribere nō curauit: sz tñ p̃dicatiōe filij dei qd ē euange-
liū: vide q̃ cōpetent sit exorsus: Euāgelij inq̃t iesu ch̃ri-
sti filij dei: vt h̃ satis appareat genealogiā nō eē euāgelij
nāqz r in ipso mattheo post inclusū ioannē i carcere tūc
legit iesū cepisse p̃dicare euāgelij regni. Ergo qdē ante
hoc narrat: genealogiā eē cōstat: nō euāgelij. Ad ioannē
3 r marcū me cōtuli: quoz mibi pñcipia nō inerito pla-
cuerūt: qz nec dauid nec mariā iducit: nec ioseph: q̃ quē
Augu. Quid ergo rñdebit aplo dicit: **Memo:** esto iesū
ch̃istū resurrexisse a mortuis: semie dauid fin euange-
liū meū. Quod autē erat apli pauli euāgelij: hoc etiā ce-
teroz aploz r oīuz fidelij. hoc enī alibi dicit: Siue ego
siue illi euāgelij p̃dicauerūt. **AVG.** de heresi. **Arriani**
autē p̃ez r filiū r sp̃m scm voluit eē vñ: ei⁹ dēqz substan-
tie: nature: aut existētie: sz eē filiū creaturā p̃is: sp̃m vero
scm creaturā creature: hoc ē ab ipso filio creatū voluit:
Ch̃istū etiā sine aīa carnē suscepisse arbitrant. **AVG.**

p̃mo de trī. Sz ioannes in eo declarat filiū nō tñ deum
esse: sed etiā ei⁹ dē cū p̃e substantie: qz cū dixisset: Et de⁹
erat verbū: addidit: Oīa p ipsa facta sūt. vñ apparet ipsū
scm nō eē p quē scā sūt oīa. r si fact⁹ nō ē: creat⁹ nō ē: sic
ei⁹ dē cū p̃e substantie ē. oīs enī sba q̃ deus nō ē: creatura
ē. **AVG.** 3 felicitan⁹: Nescio enī qd nobis mediatois
p̃sona cōtulerit: q̃ medius ñm nō redimens carnē q̃ sine
anima nec bñficiū possit s̃ctēre suscepit. Si enī venit ch̃ri-
stus saluū facere qd p̃erat: qz tot⁹ hō perit: tot⁹ bñficio
saluatoris indiget: r iō ch̃ist⁹ veniēdo totū saluat corp⁹
r aīam assumēdo. **AVG.** in li. lxxxiij. q. Qūo etiā ipsi
rñdent tā manifestis obiectionib⁹ ex euāgelica scriptura:
in q̃ p̃tra eos oīs tā mltā cōmemorat: vt ē illud: Tristis
est aīa mea vsqz ad mortē. r **Petr⁹** habeo ponēdā aīam
meā: r multa huiusmodi. q̃ si dicāt pabolis eū locutū eē:
habemus euāgelistarū rōnes: q̃ res gestas narrātes sic
eum corp⁹ habuisse testant: sic eū indicāt h̃ie aīaz p affe-
ctiōes q̃ nō p̃nt eē nīl in aīa. eis enī narrātib⁹ legimus:
Et miratus ē iesus: r iratus r multa h̃ mōi. **AVG.** de
heresib⁹. **Apollinariste** autē sicut **arriani** ch̃istū dixerunt
carnē solā sine aīa suscepisse: In q̃ q̃stōe testimoniū euā-
gelicis victi: mentē q̃ rōnalis ē aīa hoīs defuisse aīe ch̃ri-
sti. Sed p hac ipsū verbū in ea fuisse dixerūt. **AVG.**
in libro. lxxxiij. q. Sed si ita ē beluā quandā cū figura hu-
mani corp⁹: p̃is dei verbuz suscepisse crederet. **AVG.** de
heresib⁹. De ipsa vero eius carnē sic a recta fide diffen-
sisse phibent: vt diceret carnā illā r verbū vñ: ei⁹ dēqz
substantie eē: p̃tentiosissime assuecūtes verbū carnē fa-
ciū: hoc ē verbū aliqd in carnē fuisse mutātū atqz cōuersū
nō aut carnē de **Mariē** carne suscepisse: puerū atqz mu-
tātū: non aut in carnē de **Maria** susceptū. **CYRIL** in
epla ad **Joānē** antio. furere aut arbitramur eos q̃ suspi-
cati sūt q̃ mutatiōis obumbratio circa diuinā verbū nar-
turā pōt cōtingere: manet enī qd ē semp: r nō mutat: nec
puerionis ē capax. **LEO** ad p̃stātinopoli. Nos autē nō
ita dicim⁹ ch̃istū hoīem vt aliqd ei⁹ desit qd ad hūanam
certū est p̃tinere naturā: siue aīam: siue mentē rōnabilez:
siue carnē q̃ nō ē de femina sūpta sit: sz facta de vbo i car-
nem: conuerso atqz inmutato. Que tria falsa apollinarista
rū hereses: tres varias p̃tulit p̃tes. **LEO** ad palestī. Eu-
tices quoqz tertij apollinaris dogma dēlegit: vt nega-
ta hūane carnis atqz aīe veritatē totū dñm ñm iesū ch̃ri-
stum vñ assereret eē nature tanq̃ verbū diuinitas ipsa se
in carnē aīamqz vteret: r cōcipi nasci aut nutiri r cete-
ra huiusmodi: ei⁹ tñ cēntle fuerit. f. diuic: q̃ nīl hoīz in se
sine carnis recepti veritate: qm natura vñ geniti: natura ē
p̃is: natura ē sp̃s s̃cti: simulqz ipassibilis r sempiterna
Uerū si ab apollinaris pueritate heretic⁹ iste decesserit
ne puinceret: dicitatē passibilē sentire atqz mortalem: r tñ
verbū incarnati. i. verbū r carnis vñ audet p̃nūciare na-
turā: nō dubie in manichei r martiōis trāsīt insaniam: r
dñm iesū ch̃istū similitudine oīa credit egisse: nec hūanuz
ipsū corpus: sz phantasticā corp⁹ sp̃m: oculis apparuit
se cernētū. **IDEM** ad iulianū: In eo vero q̃ cutice in
epali iudicio ausus ē dicē an incarnationē duas fuisse in
ch̃risto naturas: post incarnationē aut vñā: necessarium
fuit vt ad reddēdā rationē p̃fessiois sue sollicitus interro-
gatiōib⁹ ṽzgeret. Arbitroz enī eū talia loquentē hoc h̃ie
psuasū: q̃ aīa quā saluator assūpsit: post in celis sic cōmo-
rata q̃ de maria virgine nasceret. Sz hoc catholice men-
tes auresqz nō tolerāt: qz nil secū dñs de celo veniēs ñre
p̃ditōis exhibuit. Nec aīaz eius q̃ antior extitisset: nec
carnē q̃ nō materni corp⁹ esset accepit. vñ qd i **Ozigenē**
merito dānatū ē: q̃ aīaz anq̃ corp⁹ p̃b⁹ inserēt nō solū mi-
ras sz r diuersas fuisse asseruit actiōes: necesse ē q̃ i isto
plectat. **REMH.** Das igit hereses in pñcipio euāgelij
sui euāgeliste destrūunt: nā mathe⁹ cū narrat eū dixisse
originē p̃ reges iudeoz: ṽez hoīez eū oñdūt r verā car-
nem habuisse. Similiter r lucas q̃ sacerdotale stirpem r
p̃sonam

Cyryllus b.

psonā describit: **Marc'** autē cū ait: Inīcīum euāgelij iesu chrisi filij dei: et iohānes cū ait: In pncipio erat verbū manifestat eū an oīa secula sep fuisse deū apō deū ptem.

Abraā autē genuit Isaac. Isaac autē genuit iacob. Iacob autē genuit iudam et fratres eius.

AVG. de cō. euā. **Matthēus** euāgelista oñdūt generatīōnē chrisi fin carnē se suscepisse narrādā a genealogia chrisi exoritus ē. **Lucas** autē tanq̄ sacerdotē in expiandō peccatis magis assignās: nō ab inīcīo euāgelij sui: s; a baptismo chrisi generatōes enarrat vbi testimoniū iohānis phibuit dīcēs: Ecce q̄ tollit peccata mūdi. In generatōib; bus etiā matthei significatur nōz susceptio peccatoz a dño chriso. In generatōib; autē luce significat abolitio nōz peccatoz ab ipso: iō generatōes chrisi matthei descendēs enarrat: lucas autē ascēdēs humanā autē chrisi generatōnē: **Matthei** descendēdo describēs ad abraā generatōes cōmēmorat. **AVG.** sup lucā: Prioz enim abraā meruit fidei testimoniū: q; credidit deo: et reputatū ē ei ad iusticiā: iō etiā auctoz generis debuit significari q; iustaurādē ecclie sponsonē p̄mus emeruit cū dī: Bñdicent i te oēs trib; terre. Et iterū dauid delatū ē q; iesus filius ei dīceret. vñ huic p̄rogatiua seruaf: vt ab eo generatōis dñice manaret exordium. **CHRY.** Euāgelista igit matthei gnationē dñice carnis p̄ serie parētū volens cōmēdare memorie ordinē a p̄e abraā dicit: Abraam genuit Isaac. Cur nō dixit ismael quē p̄mitus genuit? Sequit: Isaac autē genuit iacob. cur nō dixit esau q; eius p̄mo genitus fuit? Qz. s. p̄ illos ad dauid puenire nō posset.

GLO. Oēs tñ frēs iude cū ipso in generatōe cōputat qd etiā iō factū ē: q; ismael et esau nō remaserūt in cultu vñ: dīcēs: frēs vero iude in p̄pō sūt cōputati. **CHRY.** Vel p̄pterea. xij. p̄iarchaz meminit: vt eā q; ex p̄genitō rī nobilitate ē elationē auferret. Et nī multib; ex acil; lis nati fuerūt: sed oēs similē erāt p̄iarche et tribuū p̄ncipes. **GLO.** Iō autē iudā noīatim posuit: q; de illo tñ dñs descendit. In singulis autē parib; nō solū dñs notari histoia: s; allegoia et moralitas. allegoia qdē: i q; vnus q;q; patrū chrisi p̄figuret. moralitas in hoc notat q; ex singulis parib; in nobis aliq; virtus p̄ significatōne noīs vel exemplū edificet. Abraā q; in multis locis figurā chrisi ponat. et p̄pterea i noīe: Abraā enī p̄ multaz gētiū inf̄ p̄tata: et chrisi enī p̄ multoz fidelīū. Abraā etiā de cōgnatōe sua exijt et in terra aliena demorat: ē: et chrisus derelicto iudaico p̄pō ad gētes p̄dicatores suos exiuit. **CHRY.** sup matth. Isaac autē interpretat risus: risus autē scōz ē: nō stricta cachatio labioz: sed rōnabile gaudiū coctis qd fuit mysteriū chrisi. Sicut enī ille parentibus in vltima senectute donat ē leticia suis vt cognoscat q; nō erat filius nature sed gr̄e: sic et chrisi in nouissī mo fine p̄ductus ē a mfe iudea gaudiū cūctis. s; iste per v̄ginez: ille de anu: abo q; spem nature. **REMI.** Iacob supplātor: interpretat: et de chriso dī: Supplantasti insurgētes in me subr me. Iacob genuit iudā et frēs eius.

CHRY. sup matthei. Et nī Iacob genuit. xij. aplos in spū nō in carne: vbo nō in sanguīe. Iudas autē interpretat cōfessor: qm̄ chrisi erat imago q; cōfessor p̄tis erat futurus dīcēs: Confiteor tibi p̄ dñe celi et terre. **GLO.** Moza: liter autē abraā nobis v̄tutē fidei p̄ exempla chrisi significat: cū de eo legat: Abraā credidit deo et reputatum ē ei ad iusticiā. Isaac significat spem: q; interpretat risus: fuit enī gaudiū parentū. spes vero similē ē gaudiū nīm dñi eterna bona sperare facit: et de cīs gaudē. Abraā ergo genuit Isaac: q; fides generat spem: iacob autē significat charitatē. Charitas enī amplectit duas v̄tutes: actiua p̄ dilectio: nē primi: et p̄latiua p̄ dilectionē dei. actiua p̄ lā: et p̄latiua p̄ rachel significat. lā enī laboras interpretat: q; actiua in labore ē: Rachel v̄sū p̄ncipiū: q; p̄ et p̄latiua p̄ncipiū idest de v̄tute. Nascit q; iacob de duob; parētib;: q; cha

ritas nascit de fide et spe: qd enim credimus et speramus diligimus.

Judas autē genuit phares et sarā de thamar. Phares autē genuit esrom. Esrom autē genuit araz. Arā autē genuit aminadab. Aminadab autē genuit naaſon. Naaſon autē genuit salmon. Salmon autē genuit booz de raab. Booz autē genuit obeh ex ruth. Obeth autē genuit iesse. Iesse autē genuit dauid regem.

GLO. P̄termisissis alijs filijs iacob: euāgelista iude p̄sequit generatōnē dīcēs: Iudas autē genuit phares et sarā de thamar. **AVG.** de ciuit. dei: Nec iudas p̄mogenitus: nec istoz geminoz aliq; fuit p̄mogenit iude: sed an illos iam tres genuerat. eos itaq; tenuit in ordine generationū p̄ quos ad dauid atq; inde quo intēderet: pueniret. **HIERO.** Notādū autē i genealogia saluatorū nullā sanctarū assumi mulierū: sed eas q; scriptura reprehendit: vt q; p̄pter peccatores venerat: de peccatozib; nascēs oīuz peccata deleret. vñ et in seqntib; ruth moabitīs p̄notuit. **AMBRO.** sup lucā: Lucas autē h̄ declinauit vt maculata sacerdotalis generis seriem declararet: s; sancti matthei p̄siliū a rōnis iusticiā nō abhorret: nā cū euāgelizaret fin carnē generatū ē q; oīuz peccata suscipere subiectū iniurijs: subdiū passioni. nec hoc qdēz putauit exortē asserendū ē pietatis vt maculate q; originis nō recusaret iniuriā: simul ne puderet eccliaz de peccatozibus p̄gregari: cū dñs de peccatozib; nasceret. postremo vt beneficiū redēptionis etiā a suis maiorib; inchoaret: neq; putaret originis maculā ipedimēto posse ē v̄tutē: nec se insolens de sui nobilitate iactaret. **CHRY.** i bo.

Post hoc monstrat oēs obnoxios fuisse peccatis. inſtat enī thamar fornicatio iudā accusās: et dauid a fornicata muliere genuit salomonē. Si autē a magnis lex nō ē impleta nec a minorib;: et sic oēs peccauerūt: et necessaria facta ē chrisi p̄ntia. **AMBRO.** sup lucā: Vide autē q; nō ociose mattheus vtrūq; significauit cū phares iūmo cōmēmoratōnē cā de p̄sceret: q; hic in vtroq; mysteriū est. p̄ geminos enī gemina describit v̄tā p̄pōzū: vna fin lege: altera fin fide. **CHRY.** sup matthei. Per saram enī significat iudaicus p̄p̄s q; p̄m apparuit in luce fidei quasi de vulua tenebrosa mūdi p̄cedēs: et iō significatus ē cocco circūcisiōis mutātib; oib;: q; ipse p̄p̄s dei erat futurus: s; posita ē an facie ei lex: q; si sepes vel materia.

Sic q; ipedit ē p̄p̄s iudaic' p̄ legē: s; p̄p̄s chrisi rupta ē sepes legis q; erat inf̄ iudeos et gētes: sicut autē aplūs mediu paritē macerie solūēs: sic factū ē vt gētilis p̄ phares significatus: postq; rupta ē lex p̄ chrisi madata: p̄mus ad fidē p̄cedat: et postea seq̄t iudaicus p̄p̄s. Seq̄t: Phares autē genuit esrom. **GLO. Iudas genuit phares et sarāz anteq; intraret egyptū: i quā ambo postea cū p̄e transierunt. In egypto vero phares genuit esrom. Esrom autē genuit arā. Arā autē genuit aminadab. Aminadab autē genuit naaſon: et tūc moyses eduxit eos de egypto. Naasō autē fuit dux sub moysē in tribu iudā p̄ desertū: i quo genuit salmon. Iste salmon fuit p̄nceps de tribu iudā: q; cū ioseph terrā p̄missiōis intrauit. **CHRY.** sup matth. Qm̄ autē ex aliq; cā fin p̄uidentiā dei posita hoz patrū noīa credim'. Seq̄t: Naaſon autē genuit salmon. Iste salmon mortuo p̄e fuit p̄nceps in tribu iudā q; cū ioseph terram p̄missiōis intrauit. **CHRY.** sup matth. Accipit autē vxo rē noīe raab. hec autē raab dī fuisse raab meretrix de bīe richo: q; suscepit exploratores filioz isrl: abscondit eos et seruauit icolumēs. Cū autē salmō nobil' eēt inf̄ filios isrl q; de tribu erat iudā: et q; filius p̄ncipis erat: vidit raab sic fidelē q; magnā aliq; p̄stituta: meruit accipere i vxo rēz. Forsitan autē et iō interpretat salmon q; p̄ ipsū nomē iuitaret a p̄uidentiā dei: vt acciperet vas electiōis raab. Interpretatur enī salmon: accipere vas. Seq̄t: Salmon autē genuit**

Hieronymus b.

boos de raab. **GLO.** Iste salmon in terra pmissiois genuit de illa raab boos. Boos autem genuit obeh ex ruth.

CHRY. sup matth. Quo autem boos accepit vxore moabitide noie Ruth: exponere estimauit supflui: cu de his scriptura sit oib manifesta. Hoc autem dicim solū qm ruth p merito fidei sue nupsit boos: qz deos patrū suorū reputat: et deū viuente elegit. Et boos p merito fidei sue illam accepit vxore: vt ex iugū tali scificato genū nasceret regale. **AMBRO.** sup lucā. Quo autem ruth cū ēt alienigena iudeo nupsit: et q rōne in christi generatiōe et putauerit euāgelista copule cōmemoratiōe eē faciendā: que legis serie mechabat. Qz nō de legitima saluator gnatiōe manauit: videt esse de forme nīsi ad aplicā sniaz reuertaris: qz nō ē lex posita iustis: s; iusti. Hec enī cū ēt alienigena et moabitinis: pferim cū lex moysi phiberet has nuptias moabitinis: qz excludēt ab ecclia quo introiuit in ecclia: nisi qz scā et imaculata moib supza legē scā ē. Difinitionē g legis excessit et meruit int maioris onici generis cōputari: ppter cognatiōemētis electa: nō corpis. Magnū autem nobis exemplū ē: q in illa nīm oīz q ex gētibz collecti sum: ingrediēdi in eccliaz dñi figura pcelit. **HIERO.** in eplā ad paulinū: Ruth etiā moabitū esse expiet vaticiniū dicēns: Emittite agnū dñe dñatorē terre de petra deserti ad montē filie syon. Seqt: Obeh autē genuit Jesse. **GLO.** Jesse pē dauid binominū est: qz frequē vocat est elai. s; qz ppha vocat eū nō elai: s; iesse dicens: Egrediet virga de radice iesse. vt oñderet illā p phetiā cōpletā in maria et i christo: euāgelista posuit iesse. Seqt: Jesse autem genuit dauid regē. **REMI.** Sed qdēdū ē qre scūs euāgelista solū dauid nominat regē: qd iō dixit vt oñderet cū pmū fuisse regē in tribu iuda. ipse autē christū ē phares diuisor: vt ē illud: Diuidet agnos ab hēdis. est et garā oriens: vt ē illud: Ecce vir: oriēs nomē ei est. Esrom sagitta: vt ē illud: Posuit me sic sagitta electā.

RAB. Uel alterū ppter abūdantiā gē et latitudinem charitatis. Arā elect fm illud: Ecce puer me elect. vel excelsus fm illud: Excelsus sup oēs gētes dñs. ipse ē amī nadab. i. volūtari q dicit: Volūtariē sacrificabo tibi. Jē est et naaſon. i. auguriū: q nouit pterita pntia et futura. vlt serpētinus fm illud: Moyses exaltauit serpētē in deserto. Et et salmon. i. sensibilis q dicit: Ego sensi de me viuentem exisse. **GLO.** Ipse accipit raab. i. eccliaz de gētibz. Raab enī fames vel latitudo vel ipectus: qz ecclia gentiū elurit et sunt iusticia: et ipectu doctrine phos et reges puerit. Ruth etiā interpretat vidēs vel festinās: et significat ecclia: q puro corde videt deū et festinat ad bñuū supne vocatiōis. **REMI.** Est et Boos: in quo robur: vt ē illud: Aū exaltat fuero a terra oīa traham ad me. Est et Obeh seruus: vt ē illud: filius hoīs nō venit ministrari s; ministrare. Est et Jesse icensū: fm illud: Agnē veni mittere i terram. Jpe ē dauid manu fortis: fm illud: Dñs fortis et potens desiderabilis. fm illud: Veniet desiderat cūctis gētibz. Pulcher aspectu: fm illud: Speciosus forma pre filijs hominū. **GLO.** Interi videam quas viutes isti patres i nobis edificat: quia fides: spes: et charitas oīz virtutū sunt fundamentū. Sequētes viutes sūt qsi supadditiones. Judas interpretat pſessio. duplex ē aut cōfessio: ē altera fides: altera peccatoz. Si ergo p tres supradecās viutes peccat: necessaria ē nō solū fidei s; pētoz pſessio. Post iudā seqt phares et garā: phares diuisor: garā oriēs interpretat: et thamar amaritudo. Cōfessio enī generat diuisionē a vitijs et ortū virtutū et amaritudinē pnie. P phares seqt esrom q sagitta interpretat. postq enī aliq diuusus ē a vitijs et secularib: o; fieri sagitta vt i alijs vitiis pdicando pimat. Seqt: Arā q interpretat elect vel excelsus: qz postq aliq a mūdo remotus ē et alijs pficit: necesse est vt deo electus: hoib celebris: excelsus in virtutib habcat. Naaſon interpretat auguriū: hoc aut auguriū nō ē secularē sed celeste. De hoc glia bat ioseph fratrib mādans:

Vos deuistis cyphū dñi mei: in quo augurari solebat. Cyphus ē diuina scriptura vbi ē potus sapie. in hac augurat sapiēs: qz ibi videt futura. i. celestia. Seqt: Salomō. i. sensibilis. postq enī aliq studet in diuina scriptura: fit sensibilis. i. discernēs gust rōnis: qd bonū: qd malū: qd dulce: qd amāz. Seqt: Boos. i. fortis: instruct enī in scripturis fit ad oīa aduersa toleranda fortis. **AVG.** sup matth. Iste aut fortis ē fili raab. i. ecclie: Raab enī interpretatur latitudo vel dilatata. qz. n. ex oibus finib tre vocata ē ecclia gentiū: latitudo appellat. **RAB.** Sequit Obeh. i. seruus: nō enī idone ē ad scrutute nisi qz fortis est: q seruū generat ex ruth. i. deſtinātia. Oportet enī pmpm cē seruū nō pigrū. **CHRY.** sup matth. Nunc aut q diuitias et nō mores: pulchritudinē et nō fidē: et qd in meretricib qri solet: hoc in iugib optat: nō generat subditos filios vel sibi vel deo: sed pumaces et se et deū: vt filij eoz sint pena religiositatis eoz. Iste obeh genuit iesse. i. refrigeriū: nā qd qz ē subditū deo et paritū suis: tales filios generat deo pstante a qd refrigeratur.

GLO. Uel iesse. i. incensū. Si enī seruū ex amore et timore: erit deuotio in corde q exigue et desiderio cordis suauissimū incensū offert deo. postq aut aliq idone est seru et sacrificiū deo factus: seqt vt sit dauid. i. manu fortis: q cōtra hostes fortiter dimicauit: et idoneos tributarios fecit. Similiter ipse debet carnales: idest homines verbo et exēplo deo subiugare.

Dauid autem rex genuit salomonē ex ea q fuit vrie. Salomon autem genuit roboam. Roboam autem genuit abiam. Abias autem genuit asa. Asa autem genuit iofaphat.

GLO. Secūdi qridinarij generatiōis seriē euāgelista decurrit: q a regib cōtinet: et ideo a dauid incipit q fm in tribu iude regnauit dicens: Dauid rex genuit salomonem ex ea q fuit vrie. **AVG.** de cō. euā. Quia enī in generationib matthei significat nō oīz susceptio peccatoz: iō ipse a dauid p salomonē descendit i cui mīe ille peccauit. Lucas vō a dauid p nathan ascendit: p quē pphaz de peccatū illi expiauit: qz in generatiōib luce significatur abolitio pētoz. **AVG.** in li. retra. Dicendū m fuit p cui nois ppham: ne putaret idē fuisse hō cū alter fuerit: qm et ipse hoc noie vocaret. **REMI.** Querendū ē aut qre euāgelista Bersabee ppro noie nō noiauit sic cetās mulieres: qd iō ē: qz ceteri muliēs quīs rēphēbiles fuisset tū laudabiles erat virtutib. Bersabee vō nō solū fuit pſcia adulterij: s; etiā homicidij mariti sui: et iō ppo noie eā nō noiauit i genealogia dñi. **GLO.** Tacet etiā nomē bersabee: vt noiaudo vna reducat ad mēoriā illō maximū fecit qd i cū fecit dō. **AMBRO.** sup lucā: At vō scūs dauid i eo ē pcellētiō: q hoiez ipse cognuit: et cōmissū sup arrepta vrie vxore p cū pnie curauit lachrymis abluendū: oñdēs nob neminē ppe vntū debere pfidē. hēm. n. aduerariū magnū q vinci a nobis sine dei adiutorio nō possit: et plerūq i illis viri grauiā pēta reperies: vt qsi hoies tētaiōi potuisse succūbē cōſcās: ne virtutib egredijs plusq hoies crederēt. **CHRY.** sup matth. Salomō aut interpretat pacific: qm oib i circuitu gētib pacificati: et tributa reddētib: pacificū habuit fgnū. Salomō autem genuit roboā. Roboa interpretat a mltitudine ppli. Multitudo enī mī ē seditiōis: qz qd a plurib peccat: plerūq manet inuidicabile. Paucitas aut magistra est discipline.

Iofaphat autem genuit iozā. Ioza autem genuit oſā. Oſas autem genuit ioathā. Ioathā autem genuit achaz. Achaz autem genuit ezechia. Ezechias autem genuit manassen. Manasses autem genuit amon. Amon autem genuit iofias. Iofias autem genuit iechoniā et fratres eius in transmigratione babylonis.

HIERO.

Hierony. a.

HIERO. In quarto aut regum volumine legimus de
toza ochogias fuisse generatū. Quo mortuo iolabech fi-
lia iozani regis: foroz ochogie tulit ioas filiū fratris sui: et
eū iternitionē q̄ exercebat ab athalia subtraxit. Cui suc-
cessit i regnū filiū ei' amasias: post quē regnavit fili' ei'
agarias q̄ appellat oqas: cui successit ioathā filius eius.
Aeris ergo q̄ fm fidē historie tres reges in medio fue-
rūt quos euāgelista p̄termisit. Forā quoq; nō gēuit oqā:
sed othōnā et reliquos quos numeravim'. verū q̄ euā-
geliste p̄positū erat thesauri decades et i diuerso tēpo-
ratu ponere in iozani generasse: miscebat in p̄ssime ie-
sabel: iecirco vsq; ad tertiā generationē ei' memoria tol-
litur: ne in sancte natiuitatis ordine ponere. **HILA.**
Purgata vero labe familie gētilis tā regalis in quarta ge-
nerationē s̄sequentū origo nēsciat. **CHRY.** sup mat.
Quod sp̄ssus p̄pheta p̄statur ē dīces: vt disperge-
ret oīm masculū de domo achab et iecabel: p̄leuit iebu
fili' nansi accepit p̄missionē: et vsq; ad q̄rtā generationē
sedebat fili' ei' in sede regni sup isrl. Quāta ergo benedi-
ctio facta est sup iebu qui vindictā fecerat sup domum
achab et iecabel: et vsq; ad quartā generationē p̄cedant
fili' ei' regū numero: et sic p̄ctm ei' descendit i filios ei': sic
fuerat scriptū: Reddā p̄ctā patrū i filios: vsq; ad tertiā
q̄rtā gnationē. Videte ḡ p̄culosū ē inire iugia ex gene-
re iplōz. **AVG.** de q̄. no. et ve. test. Vel nō in merito sub-
lati sūt de nūcro ceteroz ochogias ioas et amasias. Sic
enī eoz p̄tinuit i p̄ctas vt nullū itruallū habēt. Salo-
mon aut merito p̄is dimissus i regno ē. roboā aut me-
rito fili' illi aut tres maligne agētes sūt. Ad p̄ditio-
nē. n. generis exēplū ē q̄n iugit malignitas p̄dit. Sequit:
Oqas aut gēuit ioa. ioa. aut ge. achaz. Achaz aut ge. eze.
cui cū eēt sine liberis dcm ē. Dispone domui tue qz mo-
rieris. Jō fleuit: non pp longiorē vitā: cū sciret inde Sa-
lomonē placuisse deo q̄ nō p̄cisset ap̄iores ānos. Sed
qz dubitabat ne p̄missio dei impleret: cū se sciret eē de
dauid: p̄ quē oportebat venire christū: et ipse erat sine li-
beris. Sequit: Ezechias aut gēuit manassen. Manasses
aut gēuit amon. Amon aut gēuit iostias. Iostias aut ge-
nuit iechoniā et fratres ei' in trāsmigratione babilonis.
CHRY. sup matth. S; nō sic positū est in libro regū:
vbi talis ē ordo. Iostias gēuit eliachim postea vocatū
ioachim. Ioachim aut gēuit iechoniā: s; ioachim sub-
lat' ē de nūcro regū: qz nō p̄p̄s dei cōstituerat eū i regnū:
s; p̄phara p̄ potētati. Si. n. iustū fuit vt p̄p̄ solā p̄mix-
tionē generis achab: tollerēt tres reges de nūcro regū: q̄
re nō erat iustū vt fili' tollerēt ioachim: quez p̄phara vt
hostili fecerat regē. Et sic iechonias q̄ ē fili' ioachim: ne-
pos aut ioseph sublat' p̄e de nūcro regū ipse ē positus: p̄
eo q̄s fili' ioseph. **HIERO.** Vel alit: Sciam iechoniā
p̄iores ipsū esse quez et ioachim: fm aut filiū non pa-
trē: quoz p̄imus p. k. et m. secundus p. ch. et n. scribitur.
Quia scriptorū vitio et longitudine temporū apud gre-
cos latinosq; confusum ē. **AMBRO.** super lucam.
Duos. n. fuisse ioachim: regnoz libri indicat. Sic. n. scri-
ptū ē: dominiuit ioachim cū patribus suis et regnavit ioa-
chim fili' ei' pro eo: filiū aut est cui hieremias nomē im-
posuit iechoniā. Et bene sanctus mattheus a p̄pheta vo-
luit discrepare vt nō ioachim et iechoniā valeret simul
quia maiorē fructū dñice pietatis astruxit. Generis enī
nobilitatem dñs in hominibus non requirit: sed de ca-
ptiuis et peccatoribus congrue nasci voluit: qui remissio-
nez veniebat predicare captiuis: non igitur sup̄pressit al-
terum euāgelista: sed vtrumq; significauit: qz vterq; ie-
chonias dictus sit. **REMI.** Sed queri potest quare oi-
cat euāgelista eos natos i trāsmigratione: cū nati fuisset an-
q̄ trāsmigratio fuerit scā: nō aut dīcā hoc: qz ad b' nati
sūt vt de regno totū ppli p̄ suis et alioz peccatis captiui
duceret. Et qz p̄cius erat de eos eē dūcedos captiuos:
iēcirco dixit eos natos i trāsmigratione. De his aut quos

scī s euāgelista in genealogia dñi sūl ponit: sciendū qz aut
similes fuerūt fama aut infamia. iudas et frēs ei' lauda-
biles fuerunt fama: similiter phares et zarahiechonias et
fratres eius notabiles fuerūt infamia. **GLO.** Myti-
ce aut dauid ē christus: q̄ goliā. i. diabolu supauit. Urias
autē. i. luxuria. i. diabol' q̄ dicit: Silius ero altissimo. cui
ecclesiā iugata christus de solario pine maiestatis ad
amauit: et pulchrā factā sibi matrimonio copulauit. Vel
urias. i. iudaicus populus: q̄ p̄ legē de luce gloriā. Sed
huic christus legē abstulit: quā de se loqui docuit. Ber-
sabee aut ē puteus satietatis. i. abūdantia grē spiritualis.

REMI. Vel bersabee iterpretat' pute' septim': siue pu-
teus iuramenti: p̄ qd significat fons baptismatis i quo dat
donū spiritus septiformis: et fit ibi adiuratio p̄tra diabo-
lū. Est et christus salomon pacificus: fm illud apli: Ip-
se ē pax nostra. Est roboaz latitudo ppli: fm illud: Mul-
ti veniēt ab oriente et ab occidente. **RABA.** Vel impe-
tus ppli: qz velociter pplos p̄uertit ad fidē. **REMI.**
Ipse ē abia. i. p̄ dñs: fm illud: Unus ē pater vester qui
celis ē. et iterū: Vos vocat me magister et dñe. Est et asa.
i. attollens: fm illud: Qui tollit peccata mūdi. Est et iosa-
phat. i. iudicās: fm illud: Omne iudiciū dedit filio. Est et
iozā. i. excelsus: fm illud: Nemo ascendit in celū nisi qui
de celo descendit. Est et oqas. i. robustus dñs i oibus verbis
titudo et laus mea dñs. Est et ioathā cōsumatus vel p̄e-
ctus: fm illud apli: finis legis christus. Est et achaz p̄e-
ctus: fm illud: p̄uertimini ad me. **RABA.** Vel p̄e-
ctus: qz nemo nouit patrē nisi filiū. **REMI.** Est et ege-
chias fortis dñs: vel dñs p̄fortauit: fm illud: Confidite
ego vici mūdū. Ipse ē manasses obliuionis siue oblitus
fm illud: Peccatoz vestroz non recordabor amplius.
Est et amon fidelis: fm illud: fidelis dñs i oibus verbis
suis. Est et iostias: vbi ē incensū dñi: fm illud: factus i ago-
nia: p̄ctus orabat. **RABA.** Qz vero incensū ofonū
significat psal. testat' dices: Dirigat oīo mea sicut incensū in
cōspectu tuo. Vel dñi salus: fm illud: Salus aut mea i sē-
piternū erit. **REMI.** Ipse iechonias p̄parās vel dñi
p̄paratio: fm illud: Si abiero et p̄pauero vobis lo-
cū. **GLO.** Moraliiter aut post dauid sequit' salomon:
qui interpretat' pacificus. Tūc enī aliquis sit pacificus
motibus sedatis illicitis: et q̄s iam in eterna tranquillita-
te positus cū deo seruit et alios ad eū conuertit. Sequit'
roboā. i. populi latitudo: post. n. non hz qd i se viciat: am-
plecti alios debet et late populū dei ad supna trahere se-
cū. Sequit' abia. i. pater dñs. Dis. n. p̄missis pōt se. p̄-
teri filiū dei: et tūc esse asa. i. attollēs vt virtute in virtutē
ad patrem suū ascendat: et tūc erit iosaphat. i. iudicāns: vt
alios iudicet et a nemine iudicetur. Ita fit iozani. i. excel-
sus quasi in celestibus habitās. Unde efficit' oqas. i. ro-
bustus dñi: quasi robur suū deo attribuēs: et in suo p̄po-
sito p̄seuerās. Et sequit' ioathan. i. p̄fectus qz quotidie
in maius p̄ficit. Et sic fit achaz. i. cōprehēdens: ex opatio-
ne. n. augmētāt agnitio: fm illud: Annūciauerūt opa dei
et scā eius intellexerūt. Sequit' ezechias. i. fortis dñs: qz
deū fortē eē intelligit: et iō in amore ei' p̄uersus sit manaf-
ses. i. obliuiofus tēporalia tradēs obliuioni: et ex hoc fit
amon. i. fidelis: q̄. n. tpalia p̄cēnt neminē i re sua defrau-
dat. Et sic fit iostias. i. salutē dñi secure expectās. Iostias
enī salus dñi interpretat'.

**Et post trāsmigrationē babilonis iecho-
nias gēuit salathiel. Salathiel autem gēuit co-
robabel. corobabel autem gēuit abiud. Abiud
autem gēuit eliachim. Eliachim autem gēuit
agor. Agor autem gēuit adoch. Sadoch autē
gēuit achim. Achim autem gēuit eliud. Eliud
autem gēuit eleazar. Eleazar autem gēuit ma-
than. Mathan autem gēuit iacob.**

Hieronymus. a.

Hieronymus. a.

CHRY. sup matth. Post trāsmigrationē iter priuatas psonas primo ponit iechoniā q̄si priuātū et ipsū. **AM BRO.** sup lucā: De quo hieremias dicit: Scribe virūz iūū abdicatū: q̄ nō exurget ex semine eius sedēs i throno dauid. Quomō autē ex semine iechonie nullus regnatus dicit p pphētā: si enim christus regnauit: ex semine aut iechonie christus ē: pphēta mentitus ē. Sed illic futuros ex semine iechonie nō negat: et iō de semine eius christus ē. et q̄ regnauit christus nō cōtra pphētā ē: nō enīz seculari honore regnauit. Ipse enī dixit: Regnū meū nō ē de hoc mūdo. Iechonias autem genuit salathiel.

CHRY. sup matth. De salathiel quidēz nīl legimus vel boni vel mali: tamē putamus sanctū eū fuisse et in ca/pitūitate assidue deū petisse p ipsa calamitate q̄ cōtēgerat israel: ideo petitionē dei eū appellatūz fuisse: interpretat enīz petitiō dei. Salathiel autē genuit gozobabel: qui iter p̄ctas fluitio postposita vel ex cōmixtione. Vel hic doctor: babylonie legi. Si verū ē nescio: q̄ sacerdotale et regale genus mixtū ē i gozobabel. Reuersi sūt filij israel in terrā p̄p̄tā: q̄ cū contenderēt tres p sua sententiā viciū gozobabel: et p̄nunciata ē omnibus fortior veritas eē: propter qd datus concessit ei filios israel redire i sua. et iō recte fm p̄uidentia dei noiatus ē gozobabel. l. doctor babylonie. Que enīz maior doctrina q̄ ostēdere veritatem diatricem esse omniū rez. **GLO.** Sed hoc videt esse p̄trariū gnationi q̄ legit i palipomenon. Dī. n. ibi: Iechonias genuit salathiel et phadaia: et phadaia: et gozobabel gozobabel mosollā: anania et salomith sororē eoz. Sed scimus multa in paralipomenon vitiō scriptoz de p̄tata. Unde multe et indeterminate genealogiarū veniūt questioes: quas iubet apls euitari. Vel potest dici: Salathiel et phadaia eiūde eē quasi binomiū. Vel salathiel et phadaia fratres eē: et filios eiūde nois habuisse: et hīstoriographū securū fuisse generationē gozobabel filij salathiel. De aliud vsq̄ ad ioseph nulla hīstoria iuenit i paralipomenon: s̄z alij multi ānales legunt fuisse apud hebreos: q̄ dicebant vba dierū: de q̄bus herodes rex aliē nigra dicit multos cōbussisse: vt ordo regie stirpis cōfundere. Et forsitan ioseph noiā parentū ibi legerat: vel alio quoquo mō retinuerat: vñ euāgelista seriem istī generationis poterat scire. Notandū tñ q̄ prior iechonias dñi resurrectio: sequēs dñi p̄paratio dicit. Vtrūq̄ autēz cōuenit dño christo qui dicit: Ego sum resurrectio et vita: et vado parare vobis locūz. Salathiel. i. petitiō mea deus: illi puenit q̄ dicit: Pater: s̄c̄re: serua illos quos dedisti mihi. **REMI.** Est etiā gozobabel. i. magister cōfessionis: fm illud: Magister vester cū publicanis et peccatoribus māducat. Ipse ē aliud. i. pater meus iste: fm illud: Ego et pater vnū sumus. Est et eliachim. i. deus resuscitans: fm illud resuscitabo eum in nouissimo die. Est et agor. i. adiutus: fm illud: Qui me misit mecū est. Ipse ē et sadoch iustus sine iustificatus: fm illud: Traditus ē iust p iniustis. Est et achim. i. frater me: iste: fm illud: Qui fecerit voluntatē patris mei hic meus frater est. Est etiam eliud. i. deus meus iste: fm illud: Deus meus et dñs me.

GLO. Est et cleazar. i. deus me: adiutor. Est et mathan. i. donans vel donatus: fm illud: Dedit dona hominibz et sic deus dilexit mundū vt filiū suū daret vnigenitum.

REMI. Est et iacob supplāns: q̄z nō solū ipse supplāuit diabolu: s̄z et huius potestate suis filialibus dedit: fm illud: Ecce dedi vobis potestatē calcādi supra serpētes. Est et ioseph. i. apponēs: fm illud: Ego veni vt vitāz habeant et abūdantiū habeant. **RABA.** Sed videamus quid moraliter isti patres significet: q̄z post iechoniam qui dicit p̄paratio dñi sequit salathiel. i. petitiō mea deus. qui enim p̄paratus est nō petit nisi solum deū. Sed iterū fit gozobabel. i. magister babylonis. s. terrenoz hominū quos facit cognoscere de deo q̄ pater ē: qd sonat aliud: et tūc ille populus resurget a vitis. vnde

sequit: Eliachim qui resurrectio interpretat: et idē et bene operādum ab intus qd sonat agor. sū sadoch. i. iustus: et tunc dicit fidelis p dilectionē p̄p̄m: ipse est frater meus qd sonat achim. Et p dilectionē dei dicit deus meus: qd sonat eliud. et sequit cleazar. i. deus meus adiutor: q̄z recognoscit deum suum adiutorē. Ad quid autē tendit ostēdit mathan q̄ dicit donū vel donans. expectat enīz deū datorē: sicut luctatus ē in principio et vitia supplāuit. Sic et in fine vite qd ad iacob p̄tinet: et sic puenit ad ioseph. i. ad augmentum virtutum.

C Jacob autem genuit ioseph virum marie: de qua natus est iesus qui uocatur christus.

GLO. Post omnes generationes patrū ponit vltimo generationēz ioseph viri marie: propter quā omnes alie itro ducunt dices: Jacob autē genuit ioseph. **HIE.** Hūc locū obijcit nobis iulianus augustus dissōnantie euāgelistarū: Mattheus ioseph filiū dixit iacob: et lucas filiūz eū appellauerit hely: nō intelligens cōsuetudinē scripturarū q̄ alter fm naturā: alter fm legē ei pater sit. Scim⁹ enīz hoc p moysen: deo iubēte p̄ceptū vt si frater aut p pinquus absq̄ liberis mortu⁹ fuerit: alius eius accipiat vxorē ad suscitandū semē patris vel propinqui sui. Sup hoc aphricanus temporū et eusebius cesariensis plen⁹ disputauerūt. **Ex ecclesiastica** autē hīstoria: Nathan enim et melchī diuersis tēporibz ex vna eadēq̄ vxore esta nomine singulos filios pcreauerunt: quia mathan p salomonem descendit vxorē eam primū ceperat: et relicto filio vno iacob nomine heli: cōfictus est. post cuius obitū quoniā lex viduā aliq̄ viro nō vetat nubere: Melchī q̄ per nathan genus ducit: cū esset ex eadē tribu: sed nō ex eodē genere: relictam mathan accepit vxorē: ex qua ipse suscepit filiū nomine hely: per quos ex diuerso patrum genere efficiūt. Jacob et hely vterinī fratres quoz alter. i. iacob fratris hely sine liberis cōfuncti vxorē ex mādato legis accipiens genuit ioseph: natura quidem gerimus suū filium: propter quod et scribitur: Jacob autem genuit ioseph. Scdm legis vero p̄ceptū hely efficitur filius iacob: quia frater erat ad suscitandū fratris semē acceperat: et per hoc recte inuenit atq̄ itēra generatio. Et ea quaz mattheus enumerat: et ea quam lucas qui legalem successionem: que velut adoptione quadam erga defunctos constat: competentī satis p hoc designauit in dictio: obseruans ne in huiusmodi successionibus genuisse aliquē nominaret. **AVG.** de con. euan. Cōmodius enīz filius eius dicitur ē a quo fuerat adoptatus q̄ si diceretur ab illo genitus cuius carne nō erat natus. Mattheus autē dices: Abraam genuit isaac: et in hoc p̄seuerans donec diceret: Jacob genuit ioseph. satis expressit eū patrē pduxisse fm ordinē generationū a quo ioseph nō adoptatus: s̄z genit⁹ erat: q̄ si etiā lucas genitū diceret: ioseph ab hely: nesciret hoc verbū p̄turbare deberet. neq̄ enīz absurde quisq̄ dicit nō carne: sed charitate genuisse: quēz sibi filiū adoptauerit. **Ex ecclesiastica** hīstoria: Hec autē nō nobis ad subitū repta: aut absq̄ illis auctoribus p̄mērata sūt: sed ipsi saluatoris nostri fm carnē p̄p̄inqui seu studio tanti seminis demonstrādi: seu edocēdi q̄ fm veritate gesta sūt: hec tradiderūt. **AVG.** de con. euan. Merito autē lucas q̄ nō ab initio euāgelij sui s̄z a baptismo christi generatiōes enarrat tanq̄ sacerdotē i xpianō peccatis magis assignans: adoptiōis ori ginē ipse suscepit: q̄z p adoptionē efficiunt filij dei credēdo i filiū dei. Per carnalē vō gnationē quā mattheus sequit: fili⁹ dei ponit ppter nos hō factus ē. Satis autē ostēdit lucas se dixisse: Ioseph filiū hely: q̄ illi fuerit adoptatus: cū adā filiū dixerit dei: qui p gratiā quā postea peccādo amisit: tanq̄ filius in paradiso constitutus sit. **CHRY.** in ho. Posita igit p̄genitoribz vniuersis et finis in ioseph addit: Virū marie: monstrās q̄ ppter illā

Hieronym. b.

hunc in genealogia posuit. Cui autem virum audieris: tibi spiritus non subeat nuptiarum: sed recordare consuetudinis scripturarum quod sponsa virgines et sponsi viri vocantur.

GENADIVS. de ecclesiasticis dogmatibus: Natus est autem dei filius ex homine. i. ex maria: et per hominem. i. non ex maria. et non per hominem. i. ex viri coitu: sicut ebion dicit. unde signant subdit: De qua natus est iesus. **AVG.** de heresibus: Quod est contra valentinum qui dixit christum nihil assumpsisse de virgine: sed per illam tanquam per rivum aut fistulam pertransisse. **AVG.** contra faustum: Cur autem carne ex utero femine assumere voluerit: summa consilii penes ipsum est: siue quod virtus sexus hoc modo honorandum iudicavit: assumendo formam viri et nascendo de femina: siue aliquid alia causa quam non temere dixeris. **AVG.** de quest. no. et ve. testa. Quod autem olei vinctioem preestabat deus his qui in reges vinebant: hoc preestitit spiritus homini: Christus addita expiatione qui natus est: Christus appellatus. Et hoc est quod dicit: Qui vocatur christus. **AVG.** de con. euage. Non tamen erat fas ut eum ob hoc a coniugio marie separandum putaret quod non ex ea concubitus: sed virgo peperit christum. hoc enim exemplo magnifice insinuat fidelibus coniugatis et servata pari consensu continentia: posse permanere coniugium non mixto corporis sexu: sed custodito mentis affectu: preestitit quia nascens filius potuit sine illo complexu carnali. **AVG.** de nup. et concu. Omne autem nuptiarum bonum impletum est in illis parentibus christi: fides: proles: et sacramentum: prolem: cognoscimus ipsum dominum. fidem quia nullum adulterium. sacramentum: quod nullum divorcium.

HIERO. Querat autem diligens lector et dicat: cur ioseph: ut pater domini saluatoris: quod pertinet ad dominum generationis ordo deductus versus ad ioseph: Cui respondendum primo non esse consuetudinis scripturarum ut multarum generationibus ordo taxetur: deinde ex una tribu fuisse ioseph et maria. unde ex lege eam accipere cogebat ut per pinquam: et quod simul censetur in bethleem ut de una videlicet stirpe generati. **AVG.** de nup. et concu. fuit et series generationis versus ad ioseph producenda ne in illo coniugio viri li sexui vitio peccatorum peccatorum fieret iniuria: cum veritas nihil depiret: quod ex semine david erat et maria. **AVG.** et faustum: Nos ergo credimus etiam maria fuisse in cognatione david: quod eius scripturis credimus que utrumque dicunt: et christum ex femine david fin carne: et eius matrem maria: non cum viro concubendo: sed virginem. **ARGESTE** psilij. Causa autem est hic Nestorij error: quod sic dicit: cum divina scriptura dictura est: aut natiuitate christi qui ex maria virgine est aut morte eius: videlicet ponens de: sed aut christus aut filius aut dominus hic tria naturarum significatiua duarum: aliquando de his: aliquando de illius: aliquando autem et illius et istius. Accipe autem ad hoc testimonium: Jacob genuit ioseph virum marie: de qua natus est iesus qui dicitur christus. De enim vbi secunda ex matre non eguit natiuitate. **AVG.** et felicianus: Sed non alius dei et alius hominis: sed idem christus dei et hominis filius fuit. et sicut in domino hominem aliud animus et aliud corpus: sic in mediatore dei et hominum: aliud dei filius: aliud hominis filius fuit vnus tamen ex utroque christus dominus fuit. Aliud inquam per discretionem substantie: non aliter per unitatem personae. Sed obicit hereticus: Nescio quomodo natus doceatis ex tempore quem coeternum patri dicitis ita fuisse nasci. non enim velut quidam motus rei non extantibus antequam nascatur id agens beneficio natiuitatis ut sit: Quo colligit eum qui erat nasci non potuisse: si nasci potuit: non fuisset. Ad quod **AVG.** si gamus sic plerique volunt esse in mundo animam generale: quod sic ineffabili motu semina cuncta vivificet: ut non sit concreta cum genitis: neque cum hec in utero passibile materia ad vius suos formatura puenerit: vna facit secum esse personam eius: rei quam non eandem costat habere substantiam. et sit operante anima et patiente materia ex duabus substantiis vna homo: cum anima aliud doceat: aliud caro: sicque animam nasci fatemur ex utero quod ab utero veniente vitam dicimus commulisse conceptu. Nasci inquam ex matre dicitur: qui ex hac

sibi corpus aptavit: in quo nasci posset: non quia antequam sciret quid ad se attineret: ipsa penitus non fuisset. Sic ergo imo multo incoprehensibilis est atque sublimis natus est susceptio perfecti hominis de matre filii dei: qui per omnipotentiam singulare omnibus genitis est causa nascendi.

Omnes itaque generationes ab abraam versus ad david generationes quatuordecim: et a david versus ad transmigrationem babilonis generationes quatuordecim: et a transmigratione babilonis versus ad christum generationes quatuordecim.

CHRY. sup. math. Positis generationibus ab abraam versus ad christum: eas in tres partes divisit: per generationes. xiiij. quia ter completis. xiiij. generationibus: numeratus est in iudeis status hominum. ab abraam enim versus ad david fuerunt sub iudicibus: a david versus ad transmigrationem babilonis sub regibus: a transmigratione versus ad christum sub pontificibus. Hoc ergo vult demonstrare: sicut semper completis. xiiij. generationibus mutatus est hominum status: sic completis. xiiij. generationibus a transmigratione ad christum: necesse est a christo mutari similiter hominum statum: quod et factum est. post christum enim omnes gentes sub vno christo iudice rege et pontifice acti sunt. unde qui iudices: reges: et pontifices christi dignitate prefigurabant: semper principia eorum in figura fuerunt christi: primus iudicium iesus naue: primus regum david: primus pontificum iesus filius ioseph. hoc in figura christi fuisse dubitat nemo. **CHRY.** in ho.

Uel ideo in tres partes divisit omnes generationes: demonstrans quod neque regimine transmutato facti sunt meliores: sed sub iudicibus: regibus: pontificibus: et sacerdotibus in eis de premissis malis: propter quod et captivitate babilonis memorat: manifestas quod neque ex hoc sunt correpti. Descensus autem in egyptum non meminit: quia egyptios non adhuc timebant: sicut assyrios vel parthos. et quia illud erat antiquum: hoc autem recens: et quod illuc non propter peccata deducti sunt sicut in babilone. **AMBRO.** sup. lucam: Illud autem non pretermittendum putamus quod a david temporibus versus ad iechoniam cum. xvij. fuerunt reges iudee. xiiij. generationes matheus posuit. Oportet autem cognoscere posse plures esse successiones: pauciores generationes: possunt. non diutius vivere aliqui et serius generare: aut certe penitus exortes existerent: itaque non que regum eadem generationum tempora. **GLO.** Uel potest dici tres reges esse pretermittendos ut supius dictum est. **AMBRO.** sup. lucam: Rursus ergo cum a iechonia versus ad ioseph generationes. xij. computet: postea. xiiij. generationes descriptas esse memoravit. Sed si diligenter advertas: hic quoque. xiiij. generationum poteris invenire rationem. xij. enim a ioseph numerant. xij. est christus. duos autem ioachim. i. duos iechonias fuisse historia indicat: patrem et filium. non igitur suppressit alterum euangelista: sed utrumque significat: ita addito minor iechonia generationes. xiiij. computant. **CHRY.** sup. math. Uel vnus iechonias bis numerat in euangelio: semel ante transmigrationem: iterum autem post transmigrationem. hic enim iechonias cum esset vnus duas habuit conditiones. fuit enim et rex ante transmigrationem quasi rex factus a populo dei: factus est et prius post transmigrationem: id ante transmigrationem numerat inter reges quasi rex: post transmigrationem autem inter priuatos. **AVG.** in li. de eo. euan. Uel ideo vnus in illis progenitoribus bis numeratur. i. iechonias a quo facta est quedam in extraneas gentes deflexio: quoniam in babilonia transmigratus est. Ubi autem ordo a rectitudine flectitur ut eat in diversum: tanquam angulum facit: illud autem quod in angulo est bis numeratur. et iam christum figurat a circumscriptione ad proprium migraturus: et lapide angularem futurum. **REMI.** Ideo autem. xiiij. posuit generationes: quod denarius significat decalogum: quaternarius vero quatuor lib. 200 euangelij. unde in hoc ostendit concordiam legis et euangelij. Ideo etiam quaternarium numerum triplica-

Hieronymus.

Cyrrilly. b.

ut: vt ostenderet qz pfectio legis pphetie et gratie in fide
facte trinitatis pstitit. **GLO.** Uel i hoc numero septimo
mis gra spūscī significat: hic. n. numer. ex septē pfectur:
qō aut geminat: significat gratiā spūscī corpori et aīe esse
necessariā ad salutē. Sic ergo hec generatio diuidit i tres
teserdecades. pma ē ab abraā vsqz ad dauid: ita qz da
uid ibi includit. s. secūda a dauid vsqz ad trāsmigratiōē
ita qz dauid ibi nō includit: sed trāsmigratio sub eo cōti
net. tertia ē a trāsmigratiōē vsqz ad christū: in qz si dicam
iechoniā bis numeratū trāsmigratio inclusa ē. In pma
significat hoīes aīe legē: in qz quosdā hoīes naturalis le
gis inuenies. s. abraāz isaac et iacob: oēs vsqz ad salomo
nē. In secūda significat hoīes sub lege: oēs enī qz in ea
inueniunt: sub lege fuerūt. In tertia hoīes grē qz terminat
ad christū qz gratie doto: fuit: in qz etiā liberatio a captiui
tate babilone facta ē: significat liberationē a captiui
tate p christū factā. **AVG.** de con. euā. Cū autē qterdenas
generationes tribz dīstīnxit articulis: non tñ eas dixit
in sūma vt diceret: fuit oēs. xlii. vnus. n. in illis pgenito
ribz bis numerat. s. iechoniā. sic ergo nō. xlii. qz faciunt
ter. xlii. s. ppter vnū bis numeratū. xl. et vna generatio
nes fuit. **Matthe.** igit qz reglā in christo pstituerat isinua
re psonā: excepto christo. xl. hoīes in generationum serie
numerat. Numer. n. iste illud tēpus significat qz i hoc
seculo reglā nos oportet a christo fm disciplinā laborio
sam quā significat illa virga ferrea. Qz autē numerus iste
hāc tpālē vitā eternāqz significat: illa iterum cā de pmo
occurit: qz tpa annozū quadripartitis vicibus currūt: et
mūdus ipse quatuor ptribus terminat: ab oriēte et occidē
te: aquilone et meridie. xl. aut quater hnt decē. Porro ip
sa decē ab vno vsqz ad quatuor pgregiēte numero pū
manf. **GLO.** Uel denarius ad decalogū refert: qterna
rius ad pntē vitā qz quatuor tpa transiit: vel p decē ve
tus testm: p quatuor nouū. **REMI.** Sids aut voluerit
dicē qz sūt. xl. et due generatiōes: qz nō ē vnus iechoniā:
sed duo. dicendū ē qz et iste numer. pgruit facte ecclē: na
scit. n. a septenario et senario: nā sexies septē. xl. et duo fa
ciūt. Senari. refert ad laborē: septenari. vo ad requiē.

Cyrrilly. b.

Christi autem generatio sic erat: cum esset de
sponsata mater iesu maria ioseph: anteqz cōueni
rent inuenta est in vtero habens de spūsancto.

CHRY. sup matth. Qm supius dixerat: Jacob autē
genuit ioseph. cui desponsata maria genuit iesu: ne aliqz
auditiū sic estimaret cē natiuitatē quō pcedentiū patrū:
ipse ordinē narrationis sue pcedēs dicit: Christi autē ge
neratio sic erat. ac si dicat: Generatio quidē eoz quos ex
posuimus patrū sic fuit: quēadmodū retuli: Christi autē
gnatio nō sic. s. ita erat: Cū eēt desponsata mī. **CHRY.**
i ho. Quasi enī aliqd nouū dicitur pmittit modū gnatio
nis dicere: ne audies virū marie estimes natū cē lege na
ture. **REMI.** Pōt aut ad supiora referri hoc mō: Sic
erat christi generatio sicut dixi. i. abraam genuit isaac.

Hieron. a.

HIERO. Sed qre nō de simplici virgine: s. de despo
sata pcepit: primū vt p generationē ioseph origo Marie
mōstraret. secūdo ne lapidaret a iudeis vt adultera. ter
tio vt i egyptū fugiens haberet solaciū mariti. Martyr
etiā Ignatius quartā addidit cām: vt partus iniquēs ei
celaret a diabolo: dū eū putat nō de virgine s. de vxore
generatū. **CHRY.** sup matth. Ideo autē desponsata
et domi habitā: nāz quēadmodū in ea que in domo viri
cōcipit: intelligit cōceptio naturalis: ita in ea qz extra do
mū cōcepit: ē suspecta cōiunctio. **HIERO.** cōtra helui
diū: Sciēdū autē qz heluidius quidā hō turbulētus acce
pta materia disputandi blasphemare cōtra dei matrē in
cepit: cuius prima ppositio fuit: Matthe. loquit sic: Cū
esset desponsata. Ecce inquit habes desponsatā: nō p mē
datā vt dicitis: et vtiqz nō ob aliud desponsatā nisi qm
nupturā. **ORIGE.** Desponsata fuit quidē ioseph: non

Hieron. a.

Hieron. b.

tamē in cōcupiscētia lūcta. **Matthe.** eius inquit mater ima
culata: mater incorrupta: mater intacta. **Matthe.** et: cuius
eius: mater ē dei: vniūgeniti dñi regio oīum plasmatoris
et redēptoris cunctoz. **CYRIL.** Quid enī videbit ali
quis in scā virgine pter alias: si dei mater nō sit s. chri
sti vel dñi: vt Nestorius dicit: Nihil enī absurdū est etiā
si voluerit quis matrē vniūscuiusqz vinctozū christi noīa
re genitricē. Sola vero pter illas sancta virgo et christi
genitrix: intelligit ac dicit. Genuit enī nō purū hoīem fm
vos: s. incarnatū potius et hoīem factū ex deo patre ver
bū. Sed forsitan illud aīo: Dic mibi putasne diuinitas
facta ē virgo. Et ad hoc quoqz dicim. qz natū est ex ipsa
dei substantia eius verbū: et sine pncipio tēporis semp
ex
stēs genitor: in nouissimis autē tēporibz quoniā caro fa
ctū ē: hoc est vnū carnī aīam habēti rationalē: natiū etiā
dicit carnaliter p mulierē. Assimulat autē quodāmō nati
uitati que fm nos hoc sacramētū: matres etenīz terreno
rū ministrat nature coagulata paulatim carnē pficiendā
in specie humana. Immittit autē animalī spm deus. Sed
lz sunt iste solūmodo terrenoz corporū matres: attamē
parientes totū animal et non partē peperisse dicunt. Ta
le autē aliquid gestū pcepimus in generatiōē emanat: na
tū enī ē ex patris substantia dei verbū. Quia vero carnē
assūpsit. ppam eaz faciēs: necessariū ē pferi qd natus ē
fm carnē p mulierē. Quia igit et deus vere ē: quō dubita
bit quispiā sanctā virgine dicere genitricē. **LEO** papa
in ser. de natiui. Nō autē te dei cōceptus turbet: partus te
nō cōfundat auditus: qm virginitas quicquid ē humani
pudoris excusat: aut que hic verē cūdie lesio vbi inq̄r
tas cū amica sibi semp integritate conforziū: vbi ē inter
pres āgelus: fides p nuba: dispensatio castitas: donatio
virtus: iudex cōscientia: causa deus: cōceptio integritas:
virginitas partus: virgo mater. **CYRIL.** ad Jo. antio
chenū: Sed si de celo et non ex ipsa sanctū corpus chri
sti factū esse diceremus vt valēmus: quomō intelligere
tur dei genitrix Maria: Nomē autē matris oīdit cū sub
dit: Maria. **BEDA** sup lucā: Interpretat autē maria
stella maris hebraice: dñā syriace: quia et lucez salutis et
oīm mūdo edidit. Cui autē desponsata fuerit: ostēdit sub
dens: Ioseph. **CHRY.** sup matth. Ideo qz fabro ligna
rio Maria desponsata erat quoniā christus ecclesie spō
sus oīum salutē hominū operaturus erat p lignum cru
cis. **CHRY.** in homelia: Quod autē sequitur: Anteqz
conuenirent. non dicit: anteqz duceret in domūz sponi:
etenim iam intus erat. Consuetudo enī multoties vere
ribus erat in domo desponsatas habere: qz et nunc quo
qz fieri videtur: et generi loth intus cū ipso erat. **GLO.**
Sed dicit: Anteqz conueniret. ad carnis cōmixtiōē.

CHRY. super matth. Ut non ex cōpassione carnis et
sanguinis nasceret qui ex deo natus est: vt carnis et san
guinis solueret passionem. **AVG.** de nup. et cōcu. Nu
ptialis etiam cōcubitus ibi non fuit: qz in carne peccati
fieri non poterat sine vlla carnis concupiscētia que acci
dit ex peccato: sine qua concipi voluit: qui futurus erat si
ne peccato: vt hinc etiā doceret omnē que de concubitu
nascit carnē esse peccati: quādo quidē sola que non inde
nata ē: non fuit caro peccati. **AVG.** in ser. de nati. Na
scit etiā ab intacta femina christ. qz fas nō erat vt virtus
p voluptatē: castitas p luxuriam: per corruptionē incor
ruptio nasceret. nec poterat nisi nouo ordine aduentare
de celo: qui vetustū moris destrueret veniebat imperiū.
Regnū igitur tenuit virginitatis: que regez genuit castita
tis. ideo etiam dñs noster virgineū sibi requisitū hospi
tium habitandū: vt nobis ostēderet deum in casto corpo
re portari debere: ergo qui scripsit lapideas tabulas si
ne stilo ferreo: ipse grauidauit Maria spiritus sancto. vn
de dicit: Inuēta est in vtero habens. **HIERO.** Nō ab
alio inuēta est nisi a ioseph qui pene licetia maritali oīa
nouerat. **CHRY.** super matth. Nam sicut historia nō

Incredibilis docet: qñ gesta sūt q̄ refert lucas: Joseph ab sēs erat: nec em̄ cōueniēs ē putare pñte ioseph introisse angelū ad mariā: 7 dixisse q̄ dixit: 7 mariā respondisse quēcūq̄ rñdit. Et si credamus angelū potuisse intrare ad eā: 7 loqui: plane tamē mariā abuisse in montana 7 mansisse cū belisaber mensibus tribus: possibile nō fuit p̄se sentē Joseph: q̄ necesse erat vt absentatōis ei 7 māsiois diutine req̄reret cās. postq̄ autē redijt peregre p̄ tot mēses iuenit eā gravidā manifeste. **CHRY.** in ho. p̄p̄e autē dicit: Inuēta ē. qd̄ de nō excogitatis dici plueni ē. Ne autē molestes euāgelistā interrogādo q̄liter sit nat̄ ex v̄gine breuē expedijt se dicēs: De spūscō: q̄ spūscūs ē q̄ est hoc miraculū opat̄. neq̄. n. gabriel: neq̄ matthe 7 apl̄ dicē potuerūt. **GLO.** hoc qd̄ dicit: Et ex spūscō. euāgelista ex p̄e sua adducit: vt cū diceret habere i vtero: ois mala remoueret suspitio a mēibus audiētū. **HIE.** in expositiōe eā. si. Nō autē sic qdā sceleratissime opinatur: spūscū dicitū fuisse p̄ semine: s̄ potētia ac v̄tute creatōis dicitū opatū. **AMBRO.** in libro de spūscō: Qd̄ enī ex alio quo ē: aut ex substantia ē aut ex p̄ate ei ē. ex substantia sic fili: q̄ a p̄e. ex p̄ate sic ex deo oia: quō 7 i vtero habuit mariā ex spūscō. **AVG.** ad enstochiū: p̄p̄e cto autē iste mod̄ quo natus ē xps de spūscō insinuat nō bis grām dei: q̄ nō nullis p̄cedebat meritis i ipso ex oīdine nature sue quo cēcepit. v̄bo dei copularet i tāta p̄sone v̄tutē vt idē ipse eēt hīl̄ dei. S̄ cū illā creaturā quā virgo p̄cepit 7 pepit: quis ad solā p̄sonā filij p̄tinentē tota trinitas fecerit: neq̄ enī sepabilita sūt opa trinitatis: cur i ea faciēda sol̄ spūscūs notatus ē: an 7 qñ v̄tutē i ali q̄ ope nō dāt v̄tutē i opa trinitas intelligi? **HIERO.** S̄ iquit beluidi: neq̄ de nō p̄ueniēt euāgelista dixit 7 p̄uēnit: q̄ nemo de nō p̄uēnit dicit anteq̄ p̄aderet: q̄ siq̄s dicit. Anteq̄ i portu p̄aderet ad aphricaz nauigant nō posset stare snia: nisi ei i portu p̄adendū sit qñq̄. aut nō potius sit intelligēdū sic: q̄ anteq̄ sepe 7 p̄se quētā indicet: tñ nōnūq̄ ea tñ q̄ p̄ius cogitabāt oīdine: nec necesse sit vt cogitata fiāt. Cū id aliud iteruenerit: ne ea q̄ cogitata sūt fierēt. **HIERO.** Nō ergo sequit vt postea p̄ueniēt: s̄ scriptura q̄ factū nō sit oīdit. **REMI.** Uel hoc v̄bū p̄ueniēt: nō ipsū p̄cubūt. s̄ ipsū significat nuptiaz. i. qñ ea q̄ fuerat spōsa icipit eē vxor. Et n. sensus: Anteq̄ p̄ueniēt. i. ateq̄ rite solēnia nuptiaz celebra rēt. **AVG.** de con. euā. hoc quēdamodū fēm sūt qd̄ hic p̄termittit lucas: exponit post p̄memoratiū p̄ceptū iōānes ita narrās: In mēse autē sexto missus ē agēl̄. 7 ista: Spūrituscūs supueniet i te. hoc ergo ē qd̄ matthe cōmemorauit dicēs: Inuēta ē in vtero hīs de spūscō. nec p̄trariū ē: q̄ lucas exposuit qd̄ matthe p̄termisit. Sic nō ē p̄trariū: q̄ matthe deiceps p̄tinet qd̄ lucas p̄termisit. Seq̄ enī: Joseph autē vir ei cū eēt iustus. vsq̄ ad eū locuz vbi scriptū ē de magis q̄ p̄ alia viā reuerfi sūt i regionē suā. Siq̄s autē velit vñā narrationē ex oibus q̄ de christi natiuitate dicunt ab alterutro: si hec p̄termittunt: ordiare sic pōt: Christi generatio sic erat: fuit i dieb̄ herodis. vsq̄ ibi: Mās autē mariā cū illa q̄ mensib̄ trib̄ 7 reuerfa ē in domū suā. Et tūc addendū est quod hic dicit: Et inuēta est in vtero habens de spūritu sancto. **Joseph autē vir eius cū eēt iustus: 7 nollet eam tradere: voluit occulte dī nī tere eam.** **CHRY.** in ho. Cū dixisset euāgelista q̄ ex spūscō 7 sine p̄cubitu iuenta ē in vtero hīs: ne suspectū habēs xpi dīscipulū q̄i grādia de suo magistro fugientē: introducit ioseph p̄ ea q̄ passus ē ad fidē eoz q̄ oca sunt p̄ferentē: vñ dicit: Joseph autē vir ei cū eēt iustus. **AVG.** i ser. de natiuit. Intelligēs enī ioseph marie vtero gravidari turbat: q̄ mariā quā de tēplo dñi acceperat: 7 nōdū cognouerat: gravidam sentiebat: secūq̄ estuabat disputans 7 dicēs: Quid faciā? p̄do: aut tacco? Si p̄didero: adulterio non p̄sentio: s̄ vñū crudelitatis scurro: q̄ fm moysi sniam

lapidādā eā eē cognosco. Si tacuero: malo p̄sentio: 7 cū adulteris portionē meā pono: qñ ergo tacē malū ē: adulterij p̄dere peius ē: dūmittā eā a cōiugio. **AMBRO.** sup lucā: Pulchre autē docuit scūs matthe quid facē debeat iustus: q̄ obprobriū piugis deprehēderit: vt in crue tū ab homicidio: casū ab adulterio p̄stare se debeat. 7 iō dicit: Cū eēt iustus. Ubique ergo Joseph iusti grā 7 p̄sana seruat vt testis omet: lingua. n. iusti loq̄r iudiciuz veritatis. S̄ quō ioseph cū crimē celer vxoris iust̄ dēscribit: **CHRY.** in ho. In lege enī p̄ceptū ē: nō solū reos: s̄ cōscios criminis obnoxios eē p̄cto. **HIERO.** S̄ sciēdū q̄ iustū hic virtuosū i oibus dicit. Et enī iusticia 7 auaritia nō habere: 7 vniuersalis virtus: 7 sic noīe iusticie maxime vñ scriptura. Iustus igit exiēs. i. benign̄ 7 mitis: voluit occulte dimittere eaz q̄ nō solū traditōi: s̄ etiā p̄ne fm legē obnoxia videbat. s̄ ioseph vtrūq̄ remissit q̄i supra legē viuēs: sic. n. sol ateq̄ radiis mōstrat: mūdū clarificat: sic 7 xps ateq̄ nascere: multa signa p̄fecte virtutū apparē fecit. **AVG.** de ver. dñi: Uel aliter Si solus nōst q̄ aliquis peccauerit i te: 7 eū corā hoib̄ argueris: nō es corrector: s̄ p̄dior. vñ vir iustus Joseph tāto flagitio qd̄ de vxore fuerat suspicatus magna benignitate pepcit. Estuabat vñq̄ certa adulterij suspitio: 7 tñ q̄ ipse solus sciebat: noluit eā diuulgare: s̄ occulte dimitte volēs p̄desse peccātū: nō punire peccatē. **HIERO.** Uel hoc testimoniū Marie ē: q̄ ioseph sciēs illi calitātē 7 admirās qd̄ cucnerat: celat silētiū cuius mysteriū nesciebat. **REMI.** Uidebat enī gravidā quā nouerat castā. 7 q̄ legerat: Egrediet virga de radice Jesse. vñ nouit Mariā dixisse originē: 7 legerat etiā: Ecce virgo p̄cipiet. nō diffidebat hāc p̄phetiā i ea eē iplendā. **ORIGE.** Sed si suspitionē in ea nō habebat: quō iustus erat vt in aculatā dimitteret: s̄ ergo dimitte volebat: qñ magnū sacramētū in ea eē cognoscebat cui appropinquare se idignū estimabat. **GLO.** Uel cū vellet eā dimitte iust̄ erat: cū occulte p̄ius notat eā ab infamia defendēs: hoc ē: cū esset iustus voluit dimitte eā: cū nollet eā traducē i publicū. i. diffamare: voluit hoc facere occulte. **AMBRO.** sup lucā: Nemo autē quā nō accepit dimitte: 7 iō qua volebat dimittere: futebat acceptā. **GLO.** Uel cū nollet eā traducē in domū suā ad cohabitationē assiduā: voluit occulte dimitte eā. i. ipsū nuptiaz mutare. vera. n. virt̄ est cum nec pietas sine iusticia: nec sine pietate seruaf iusticia: q̄ se pate ab iusticē dilabunt. Uel iustus erat p̄ fidē q̄ credebat christū de v̄gine nasciturū. vnde voluit se humilitate ante tantam gratiam.

Hec autē eo cogitāte: ecce angelus dñi apparuit in somnis ioseph dicēs: Joseph fili dauid: noli timere accipere mariā coniugē tuā. Qd̄. n. in ea natum est: de spūritu sancto est.

REMI. Quia sicut dictū est cogitabat Joseph occulte mariā dimitte. hoc autē si fecisset: p̄p̄aui cēt qd̄ nō magis suspicarent eā eē meretricē q̄ v̄ginē: iccirco repēte p̄siliū ioseph diuino mutatur ē p̄silio. vñ dicit: Hec autē eo cogitāte. **GLO.** In quo notat animi sapiētis q̄ nihil temere vult incipe. **CHRY.** in ho. Notat etiā māsuetudo ioseph: q̄ nulli enarrat suā suspitionē: neq̄ ei q̄ suspecta erat: sed in se cogitabat. **AVG.** in ser. de natiuit. Sed ioseph ista cogitante nō timeat Maria dauid filia: quoniam sicut dauid v̄miaz contulit sermo p̄pheticus: sic mariā liberat angelus saluatoris. Ecce enim iterū virginis ille paranymphus gabriel aduenit. vnde sequit: Ecce angelus dñi apparuit ioseph. **GLO.** Hoc igit verbo apparuit: significat potestas appareus: qui qñ vult 7 quō exhibet se videndū. **RABA.** Qd̄ autē angelus ioseph apparuit demonstrat cū dicit. In somnis. i. quomō iacob scalā vidit p̄ imaginationē: quandam oculis cordis ostensam. **CHRY.** in ho. Ideo autē nō apparuit

Hieronymus b.

Hieronymus a.

Hieronymus b.

Hieronymus a.

Hieronymus a.

manifeste ioseph sicut pastoribus: qz valde fidelis erat: pastor: es aut indigebant quasi rudes. Virgo aut idiguit: qst pmo de maximis instruenda. Sistr etia zacharias indiguit ate conceptione prolis mirabili visioe. **GLO.** Ap parēs āgelus nomē exprimit: gen? p memorat: et tmo: ex ex: ludir: dicēs: Ioseph fili dauid: ioseph cū ex noie: qst nozū et familiare sibi oīgit. **CHRY.** sup matth. filius dauid cū noians voluit cū adduce i memoriā passionis dei ad dauid: vt de semine ei xps nasceret. **CHRY.** in ho. Dicēs aut: Noli timere. mo: strāt cū iaz timere ne offederet deū qst adulterā habens: als neqz cogitasset eā expellere. **SEVE.** Spōsus etiā ne timeat admonet: qz pius anim? dū pparit plus pauescit: ac si dica: hic nō ē mortis causa s; vitē: qz q vitā parturit: non meret occi di. **CHRY.** sup matth. Dicēs etiā ne timeas: cogito: rē se cordis ei? ondere voluit: vt p hoc futuroz bonozū q de xpo erat dicturus faceret fidē. **AMBRO.** sup lu ca: Nō aut te moueat: qz eaz pūgē vocat: nō enī virginita tis creptio: s; pūgē testificatio: nuptiarū celebratio: ocl clarat. **HIERO.** ptra beluidū: Nō tñ ē putādū q ex eo q vxor ē appellata sponsa eē desierit: cū hāc eē pue tudine scripture nouerim: qz sponso viros et spōsas ap pellet vxores: sicut o eternomū testimonio approbat. Si quis inquit iuenerit virgine desponsatā viro i capō et vim faciēs dormierit cū ea moriā: qz humiliat vxorē pri mi sui. **CHRY.** in ho. Dicit aut: Noli timere accipe. i. itus retinere: iā enī mēte dimissa erat. **RABA.** Uel nō liti mē accipe eā. nuptiali puentu et assidua cōhabitatio ne. **CHRY.** sup matth. Propter tres aut cās apparuit āgelus ioseph hoc dicēs ei: pmo ne iustus hō ignozās face: et rez iniustā ex pposito iusto: deinde ppter bonozē ipsius matris: naz si dimissa fuisset apud iudeos: turpi suspitōe carere nō poterat: tertio vt intelligēs ioseph scāz pceptionē: diligētius se custodiret ab illa q prius: iō tñ nō ate pceptionē virginis venit ad ioseph: vt nec cogita ret: bec q cogitauit: ne pateret q passus est zacharias cul pā infidelitatis incurres de pceptioe pūgis iā lōgeu: in credibiliō: n. erat res virginēz posse cōcipere q anuz. **CHRY.** in ho. Uel ideo turbato iā ioseph āgelus ve nit: vt appareat ioseph sapia: et vt hoc ipū fieret ei eozū q dicebant demonstratio. Dū enī audit ab āgelo q intra se cogitauerat: indubitabile signū erat: q a deo mitteret: cu ius soli ē scire cordis secreta. Sermo etiā euāgeliste iū spicabilis fit: demonstrās ioseph passum qd iprobabile ē virū pati. Virgo etiā oēm malā suspicionem effugit ex hoc: q vir q gelotipia passus ē: eā suscepit: et post pceptio nē seruauit. Idco aut virgo ioseph bec q āgelus nūciarat nō dixit: qz nō estimabat sibi credi a spōso: et maxime iā in suspicionē adducto. Virgini aut ate pceptionē annūciat angelus: ne si post cōceptionē deferret: in angustia esset. Oportebat aut extra turbationē eē illā matrē: q omniūz cōditorē recepit. **CHRY.** in ho. Nō solū aut angelus ab iniqua pmitiōne virgine excusat: s; et supra naturāz cōcepisse demonstrat: nō solū timore auferēs: s; et leticiaz addēs. vñ subdit: Quod enī i ea natū ē de spūsancto ē. **GLO.** Aliud ē nasci in ea: et aliud ab ea. nasci ab ea est pdire in lucē: nasci in ea est idem qd concipi. vel fm pze sentia angeli quā hz ex deo: cui futurū quali pteritū est natū dicē. **AVG.** de quest. no. et ve. testa. S; si de spi ritu factō natus est xps: cur dicit: ē. Sapientia edificauit sibi domū: Quō ista gemina rōne d; intelligi. Prīmū enī domus xpi ecclesia ē: quā edificauit sibi sāguine suo. de inde pōt et co: p? ei? dici domus ei? sicut d; templū ei? factū aut spūsci: factū filij dei ē: pp nature et voluntat vni tatē: siue enīz pī faciat siue fili? siue spūscūs: trinitas est q operat: et quicquid tres fecerit: dei vnus ē. **AVG.** in en che. Nūquid tñ iō dicturi sum? patrē hoīs xpi eē spūsa ctū: vt deus pī verbuz genuerit: spūsanctus hoīem: qd ita absurdū ē: vt nulle fideles aures id valeant sustinere.

Quō s; dicimus christū natū de spūscō: si non cū genuit spūsanct? an qz fecit eū in qru. n. homo ē factus: sicut apls dicit: factus ex semine dauid. i. carne: neqz enī qd mundū istū fecit deus: dici eū fas ē dei filiū: aut natūz ex deo: s; factū vel creatū vel cōditū. hic aut cū pīreamur eū natū de spūscō et maria virgine: quō nō sit fili? spūsci et sit fili? Marie virginis: nō ergo pcedēdū ē qd quid de aliq re nascit: cōtinuo eiusdē rei filiū nūcupandū. vt enīz omittā aliter de hoīe nasci filiū: aliter capillū: pediculū et lūbū: quoz nūbil ē fili? Certe hoīes q nascunt ex aqua et spū nō aque filios recte eos dixerit quispiā: s; dei pa tris et matris ecclesie. Sic ergo de spūscō natus ē et fili? dei patris ē non spūsancti.

Pariet aut filiū: et vocabis nomen ei? Iesuz: ipse enī saluū faciet pplm suū a peccatis eozum.

CHRY. in ho. Quia hoc qd āgel? ad ioseph dixerat supra huanā cogitationē et legē nature erat: nō solū ex p teritoz reuelatione pfirmat q dixerat: sed etiā ex futuris dicēs: Pariet aut filiū. **GLO.** Ut. n. nō videret ioseph apl? pūgio nō esse necessari? cū pceptio eē scā sine ei? auxilio: ondit q? quis nō sit necessari? pceptui: tñ vtilis ē pcuratori: qz ipsa pariet filiū: et tunc matr et filio erit ne cessari? matr vt ab infamia defendat filio vt enī nutriet et circūcidat. Que circūcisio notat vbi dicit: Et voca. no. eius Iesū. In circūcisioe enī solet dari nomē. **CHRY.** sup matth. Nō aut dixit pariet tibi filiū sicut ad zacharia Ecce belisabeth vxor tua pariet tibi filiū: qz mlier q ex viro cōcipit: marito suo filiū parit: qz magis ex illo ē q de ipsa: bec aut q nō de viro pcepit: nō viro filiū pepit: s; sibi iūmō. **CHRY.** in ho. Uel indeterminate hoc po suit: vt ondat qz enī pepit oibi fraz vniuerso. **RABA.** Dicit aut: Vocabis nomē: et nō ipones: qz ab eterno ipo situm ē. **CHRY.** in ho. Hinc aut ondit admirabile eē partū: qz deus est q nomē desup p angelū mittit: nec no men qdēqz sed qd ē infinitū: bonoz thesaur? Ideoz interpretat illud angel? bonā substitūēs spem: et ex hoc ad credendū qd dicebat: inducit. ad talia enī credēda fa cilius accedere psumimus. **HIERO.** Iesuz. hinc be breo sermone saluator d; Etymologia q noīs significat dicēs: Ipse enīz saluū faciet pplm suū a pctis eoz. Onē dīt enī eūdem totū mūdi saluatorē: et nōstre salutis aucto rem. Saluat quidē non incredul? os: sed pplm suū: hoc ē in se credēs saluat: nō tam a visibilib? hostibus q po tius invisibilib? hoc ē a pctis saluat: nō armis pugnadō: s; pctā relaxādo. **SEVE.** Veniat et audiāt q requirūt: quis ē quē Maria genuit? Ipse. n. saluū faciet pplm suū: nō alteri? saluū faciet pplm. vñ a pctis eoz: eē deū q pctā donat si xpianis nō credis: crede infidelib? vel iudeis di cētib? Nemo pōt pctā dimittere nisi solus deus.

Hoc autem totū factum est: vt adimpleretur qd dictū est a dño per pphetā dicentes: Ecce vir go in vtero habebit et pariet filiū: et vocabitur no mē eius emanuel: qd ē interpretatū nobiscū deus.

REMI. Nos fuit euāgeliste ea que viciit de veteri te stamēto pfirmare: ppter iudeos q in xpm crediderāt: vt vt agnoscerēt ea esse ppleta in grā euāgelij: q predicta fue rāt in veteri testō. et subdit: Hoc autē totū factū ē. Querē rendū aut ē in hoc loco quare dixerit: hoc totū factū eē: cū supius solā pceptionē narrauerit? S; sciendū q hoc ideo dixit: vt demonstraret q atē p sentia dei factū fuit. q fieret apud hoīs. Siue qz pteritarū rerū erat narra to: totū factū esse dixit: qz qn hoc scripsit: in totū factū erat. **RABA.** Uel hoc totū factū esse dicit: q virgo de sponfare: q casta seruaret q grauida inueniret: q p an gelū reuelaret: vt adimpleret qd dictū ē: Nō enī hoc im pleret: q virgo cōcipet et pareret: nisi desponsata eēt: nela pidaret: et nisi ab āgelo secretū detegeret: et ita cō ioseph

Hieromy. a.

Hieron. b.

accipiet: dimissa p infamia efflueret: et lapidatioe periret.
 Si gñ pñm pareret: castraret: ppheta q ait: Pariet fili-
 lū. **GLO.** Uel pñt dicit: q vt nō ponit causalit. nō enī
 tō impletu: qz ipendū erat: pñt aut psecutiuē sicut i
 Genesi suspēdit alterū in patibulo: vt pñt oīs veritas p
 bare: qz vno suspēso pñt oīs veritas ē pbata: sic i hoc
 loco itelligēdū ē: q hoc facto qd pñtū ē. pphā iplēta ē
CHRY. in ho. Uel aliter: Quia vidit angel⁹ abyssū di-
 uine misericordie nature leges solutas: et eū q erat oib⁹
 superior: ad hoies q erat oibus inferior: descendisse. Dec
 z hatusmōi vno vbo oñdit dīcēs: Hoc aut totū factū est
 q. d. ne putas q hec nūc tñ deo placeat: olim pordinā-
 ta sūt: decent enī angelus nō vginē s; Joseph ppheta in
 ducit: qñ in pphētis meditantū z experto. Et pmo qdēz
 vginē pūgē appellauerat: nūc aut vginē cū pphētā idu-
 cit: vt hoc etiā a pphēta audiret: qñ diu pmeditatur. vñ
 ad fidē eoz q dīcēbant: inducit. Etāā vel magis dicit. nō
 enī dicit: Ut ipleret qd dictū est ab eia: sed qd dictū est
 a dño p eia. **HIERO.** sup eia: Qñ aut pmittit in
 pphēta: Dabit dñs ipse nobis signū. nouūz d; esse atq;
 mirabile. Si aut iuēcula vel puella vt iudei volūt: z nō
 vgo pariat: qle signū poterat appellari: cū hoc nomē eta-
 tis sit: nō integrat: Et reuera vgo hebraice bethula ap-
 pellat: q in pñt loco nō scribit in pphēta. S; p hoc ver-
 bo positiū ē: Balma: qd pter. lxx. oēs adolescentulā trā-
 stulerūt. Porro balma apd eos abiguū ē. dicit enī z ado-
 lescēcula z abscondita. ergo balma nō solū puella vl' vir-
 go: sed virgo abscondita d; z secreta: que nunq virozum
 patuerit aspectibus: s; magna parentū diligētia custodi-
 ta sit. Lingua qz punica que de hebreoz fontib⁹ ducit p-
 prie virgo balma appellat. In nro qz sermone hama d; scā:
 omniūqz pene linguarū verbis vtunt hebrei: z qñz
 eum mea pugno memoria nunq me arbitror: hama d;
 muliere nupta legisse: s; de ea q est virgo: vt nō virgo so-
 lūm sit: s; in annis adolescētie: pñt enī fieri vt virgo sit
 vcula. Ita aut vgo in annis puellarib⁹: vel certe virgo
 nō puella q adhuc virū nosse nō possit. **HIE.** sup mat.
 Pro eo aut q euāgelista matheus dicit: In vtero habe-
 bit. in pphēta qz futura pñtū significat q futurum sit: z
 scripsit: Accipiet. Euāgelista aut qz nō de futuro s; de p-
 terito narrat hīstoriā: mutauit accipiet z posuit habebit
 qui aut habet nequāq acceptū ē. Dicit aut: Ecce virgo
 in vtero habebit z pariet filiū. **LEO** in epla ad flautā
 nū: Cōcept⁹ dñp ē de spūscō intra vterū vginis matris
 q ita illi salua vrginitate edidit: quēadmodū salua vgi-
 nitate cōcepit. **AVG.** in ser. de natū. Qui enī dirupta
 corpore mēbra in alio poterat reintegrare tangēdo: qro
 magis in sua mē q inuenit integrā nō violauit nascēdo
 eruit enī in eius partu corp⁹ integritas pot⁹ q decre-
 uit: z vrginitas ampliata est pot⁹ q fugata. **THEO.**
 in ser. ephē. concilij. Quia vō photin⁹ purū hoies dicit
 q natus ē: dei nō dīcēs partū. z q ex vulua pcessit hoiem
 pponit a deo diuīlū: dicit nūc quō natura humana per
 vulua vrginalē nata: vrginitatez vulue seruauit incoru-
 ptam: nullus enī hois mater vgo pmanit. Sed qz natus
 est carne deus vbi: custodit vrginitatē: seipsū p vbi ē
 oñdens. neq enī nostrū vbi eum paritur corūpit mēte:
 neq deus vbi partū cligēs peremit vrginitatē. Sed qz
 vocabūt nomē eius emanuel. **CHRY.** in ho. Conser-
 uido qdē ē scripture res q ptingit p nobis ponere. Nū-
 hīl gñ aliud qd dicit: Vocabūt nomen eius emanuel. q
 videbūt deū cū hoibus. vñ nō dicit Vocabis: sed voca-
 būt. **RABA.** Primo qdē angeli psallētes: secūdo aplī
 pñciantes: adhuc z sci martyres: deinde cūcti credētes.
HIERO sup eia: Sepiagina aut reliq trāstulerūt
 sūter Vocabis: p quo hic scriptū ē Vocabūt: qd in he-
 breo non habet: vbi enī charatim: qd oēs interpretati sunt
 vocabis: pñt itelligi z vocabit. q ipsa. s. vgo q cōcipiet z
 pariet christū: emanuel appellaturā sit noie: qd interpretat

nobiscū de. **REMI.** Querendū aut ē qd est interpret⁹
 hoc nomē: pphēta aut euāgelista aut aliq trāslator: S;
 sciendū q pphēta nō ē interpretatus. scō aut euāgeliste qd
 necesse fuerat interpretari: cū scriberet hebreo sermone: for-
 tass qz hoc nomē obscurū erat apud hebreos: iccirco
 dignū erat interpretatiōe. Sed magis credendū est q ali-
 quis trāslator sit interpret⁹. ne haberet hoc nosse ob-
 scurū apud latinos: hoc deniqz noie due substā. ic: diu-
 nitatis. s. humanitatis in vna psona dñi nri Iesu christi
 designat: qz q ante oia secula ineffabiliter genit⁹ est a deo
 patre: idē ipse in fine tēpōz factus ē emanuel. i. nobiscūz
 de⁹ ex vginē matre. Quāt d; nobiscū de⁹: pñt itelligi
 hoc mō: nobiscū factus ē. i. passibilis: mortalis z p omnia
 nostri similis absq peccato: siue qz substantiā nre fragi-
 litatis quā assūpsit: substantie sue diuinitatis in vnitate p-
 sone coniūxit. **HIERO.** sup eia: S; sciendū q he-
 brei hoc de egechia filio achaz pphētari dīcāt: qz oīa
 regnate capta sit samaria: qd oīo pphā nō pñt. S; qdē
 achaz filius ioathan regnauit sup iudeā z hierusalē annis
 xvi. cui successit in regnū filius eius egechias annos na-
 ct⁹. xxiij. z regnauit sup iudeā z hierl'm annis. xxi. qñ q
 quā vidit pmo āno achaz pphētiā de egechie pceptū d;
 z natiuitatē: euz eo tpe cū regnare cepat achaz iam nouē
 esset egechias annoz: nisi forte sextum egechie regni ānū
 quō capta ē samaria: infantiā eius appellari dīcāt: nō eta-
 tis: sed imperij: qd coactū esse ac violentū z stultis patet
 Quidā de nostris eia pphētā duos filios habuisse pñ-
 dūt: iasuph z emanuel: emanuel de pphētissā vxore sua
 esse generatū in typū oīi saluatoris: hoc aut fabulosum
 est. **PETRVS** alfonus: Nō enī scitur q aliq hō il-
 līs tps emanuel sit vocatus. Sed obijcit hebreus: quō
 stare poterit q hoc pp christū dictū sit z mariā: euz ab
 achaz vsq ad mariā multa centena annoz trāsierūt: S;
 lz ad achaz loqueret pphēta nō solū tñ ad eū vel de suo
 tpe dicta est pphētiā. Propt hoc enī dictū ē: Audite do-
 mus dauid nō audite achaz. Itē: Dabit dñs ipse vobis
 signū. addit ipse: Ac si diceret: nō ali⁹: ex quo itelligi ipz
 dñm signū ē futurū. Quod etiā pluralit̄ ait: vobis z nō
 tibi: innuit non ppter achaz vel ad ipsū solū hoc dictum
 fuisse. **HIERO.** sup eia: Et ergo sic itelligendū qd
 d; ad achaz. Itē puer q nascet ex vrgine o domus da-
 uid: nūc appelletur emanuel. i. nobiscū deus: qz a rebus
 ipis pbabiliter a duob⁹ regib⁹ inimicis liberata patebit
 deū te habere pñt. Postea aut vocabit Iesus. i. saluator
 eo q vniuersū genus hoīūz sit saluaturus. Nō mireris.
 ergo o domus dauid ad rei nouitatē: si virgo deū pariat
 q tantā habeat potestātē vt multo post tpe nasciturus re-
 nunc liberet inuocatus. **AVGV.** contra faustū: Quis
 aut demētissimus diceret eum manicheo verius ē fidei
 de christo sine teste nō credere: cū aplis dicat: Quō cre-
 dent ei quē nō audierūt: aut quō audiet sine pñciantē: Ut
 aut nō pñtēnerent: neqz fabulosa ducerent q aplī nuncia-
 bant: demonstrat hēc a pphētis fuisse pñciantē: qz estī at-
 stabāt miracula: nō defuissent q magice potētie cūcta illa
 tribuerent: nisi talis eoz cogitatio pñciantē pphēta vñ-
 ceret. Magis enī artibus longe anteq nasceret pphē-
 tas sibi pñtūre a qbus pñciaret: nemo vtqz diceret.
 Si etiā dixerimus hoī gentili: crede christo qz deus ē
 z trāderit: Qñ credo: plataqz auctoritate pphētarum oñ
 derimus fidē pphētarum ex his que venura cecinerunt
 euenisse cernunt. Credo enī q eum non lateret: quātas a
 regibus huius seculi persecutiones prius ptulerit christi
 ana religio: videat nunc ipsoz reges terre xpi imperio
 subiugatos: oēs qz gētes eisdē seruientes: q oia p pphētas
 fuerūt pñciantē. Hoc g audis de scriptura pphētica z cer-
 nēs i vniuersa ira pñciantē: moueret ad fidē. **GLO.** Do-
 rū g erroze euāgelista excludit dīcēs: Ut adipleret qd di-
 ctū est a dño p pphētā. Prophetia aut alia ē ex pñciantē
 natiōe dei: quā necessariū ē euenire oibus modis vt sine

Hieronymus. b.

Hieronymus. a.

Hieronymus. a.

Hieronymus. b.

Hieronymus. a.

nō impleat arbitrio: ut illa de q̄ mō agimus. vñ dicit: Ecce. ad demonstrandū certitudinē prophetiarū: alia ē ex p̄scia dei cui nostrū admittet arbitriū: et cooperatē grā psequi mur p̄mū: vñ ab ea iuste relicti tomētū: alia nō ex p̄scia: s̄ ē q̄dā cōminatio more hūano scā sic illō: Adhuc. xl. dies et nīnīue subuertet. intelligēdo nisi nīnīue corugāt.

Hieronymus. b.

Ethurgēs aut ioseph s̄ sōno: fecit sicut p̄cepit ei angelus dñi: et accepit mariā cōiugē suā. Et nō cognoscebat eaz donec peperit filiū suū primogenitū: et vocauit nomen eius iēsum.

Hieronymus. b.

Ad aditū rediit vīta quo igrēssa ē mōs. **RE.** Per iobē diētiā enī ade oēs p̄diti sumus: p̄obediētia ioseph oēs ad p̄stinū statū icipū: reuocari. nā his v̄bis magna nobis virtus obediētiē p̄mēdat: q̄bus dicit: Et. aut io. a sō. se. sic p̄ce. et ange. dñi. **GLO.** Nō tñ q̄d p̄cepit angelus fecit: s̄ etiā sic p̄cepit. Quisq̄s etiā a deo monēt soluat mōras: surgat a sōno: faciat q̄d iubet. Et acce. ma. cōiu. suā.

Hieronymus. a.

CHRY. Nō i domo accepit eā: nec enī adhuc dimiserat eā de domo: s̄ de aio suo deposuerat eā: et iterū i ani mū suū eaz recepit. **REMI.** Vel accepit celebratis nuptiis ut cōiunx vocaret: nō tñ vt p̄ciberet: q̄ sequit. Et nō cognoscebat eā. **HIERO.** p̄tra heluidiū: s̄ heluidiū sup̄fluo labore dēludat cognoscēdi v̄bi ad cōiū. magis q̄ ad sciētā cē referēdiū: q̄si hoc quisq̄ negauerit. et eas in p̄ptas q̄s redarguit aliq̄ p̄uidēs q̄piā potuerit suspicari. Deinde vult docē: q̄ donec siue vsq̄ aduerbiū certūz tēpus significet: quo cōpleto fiat aliquid quod vsq̄ ad illud tēpus nō fiebat: vt b. Nōcogno. eā dō. pe. filius.

CHRY. Appet inquit cognitā cē post partū: cur? cognitōnē filij tñ gnatio differebat. Et ad hoc approbandū cōgerit de scripturis exēpla q̄ plurima. Ad q̄d rīdemus: Et cognoscebat: et vsq̄ vel donec i scripturis dupliciē intelligēda. Et de eo q̄d q̄d scriptū ē: Cognoscebat: ad cōiū cē referēdiū ipse dīstīnit nullo dubitātē: q̄n ad sciam sepe referat vt ibi: Remansit puer iēsus in hierlīm: et nō cognouerūt parētēs ei. Sic etiā donec i scriptura sepe certū tps sic ipse dīstīnit significat: sepe infinitū. vt ē illō: Donec cōfenscatīs ego sū: nūqd p̄oi: q̄ p̄fuerit: de. desistat. Et saluato: i euāgelio: Ecce ego vobiscū sū vsq̄ ad cōsumationē seculi: ergo post p̄sumationē seculi a discipulis abscedet: Et apo. Oportet illū regnare donec ponat inimicos sub pedib' ei: nūqd postq̄ illi sub pedib' erūt: regnare dēstītet: intelligat ergo ea de q̄b' posset ambigi si nō fuissent scripta significari. Cetera vō nīc intelligētē de relinq̄: iuxta q̄d euāgelista illud idicat: de quo scandalū poterat moueri: nō eā cognitā cē a viro vsq̄ ad partūz: vt multo magis intelligerem? cognitā nō fuisse post partū.

Hieronymus. b.

HIERO. sup matth. Ut q̄s dicat: Donec ille vixit nō ē hoc locutus: nūqd p̄ hoc significat: q̄ post mortē ille locutus ē: q̄d fieri nō pōt: sic et ioseph ate partū credibile fuit vt nō cognosceret eā: q̄ nōdū cognoscebat mysterij dignitatē: postq̄ vō cognouit: q̄ ē scā vnigenitū dei templū: quō poterat hoc vsurpare: Sed sequētes Euno miū putat: q̄ illi ausi sūt hoc dicere q̄ ioseph hoc ausus fuit: sicut insanus neminē reputat cē sanū. **HIERO.** cōtra heluidiū: Ad sumā illud requiro cur se abstīnerit ioseph vsq̄ ad partūz diez: rīdebit vtiq̄ q̄ angelū audierat dicentēz: Qd in ea natū est. Qui ergo sōno tñ credidit vt vxorē nō auderet tāgere: hic postq̄ pastores audierat: magos viderat: miracula tāta cognouerat: tēplū dei spūssacū sedē: dñi sui matrē audebat attingē.

Hieronymus. a.

CHRY. sup matth. Pōt etiā dici q̄ verbiū cognoscēdi hic accipit p̄ agnitōē: vere. n. nō agnouit eā ate cuius fuerat dignitatis: et postq̄ peperit tūc cognouit eā: q̄ speciosior et dignior facta fuerat q̄ totus mūdus: q̄ quē totus mūdus capere nō poterat: in angusto cubiculo vteri sui sola suscepit. **HILA.** in homi. Vel aliter: Propter sacissimē Mariē gloriōficationē a ioseph cognosci non potuit. do-

nec peperit. dñm. n. gloriē hīs in vtero quomō cognosce re: i moysi cū deo colloquētis gloriōfic. ta ei facies. vt nō possent intēdere in eū filij israel: quātomagis Maria agnosci vel intueri non poterat: quē dñm potētē i vtero habebat: Post partū autē a ioseph agnita inuenit specie faciet: non tactu libidinis. **HIERO.** sup matth. Et hoc aut q̄ dicit: filiū suū p̄mogēniū: q̄da puerissime lu spicant et alios filios habuisse: Maria dicēs p̄mogēniū nō dicit nisi qui habeat et fratres: cū hic mos scripturā sit: vt primogenitū non eū vocēt: quē fratres sequūtur: sed eū qui primus natus sit. **HIERO.** cōtra heluidiū: Alioquin si nō ē primogenitus nisi quē sequunt et fratres: tādiu sacerdotibus primogenita non debent: q̄ diu et alia fuerint. pereat. **GLO.** Vel primogenitus dicit inter oēs electos p̄ gratia: p̄pue autē vnigenitus dei patris vel Mariē dicit. Sequit. Et vocabit nomen ei iēsum. Die octauo quo fiebat circūcisio et nomē imponebat. **REMI.** Liqueat aut hoc nomē fuisse notissimū sanctis paribus et dei p̄phetis: maxime illi qui dicebat. Defecit i salutaris tua anima mea: et exultauit cor meū i salutaris tuo. Et illi q̄ dicebat. Exultabo i deo iesu meo. **CAP. II.**

Quem natus est iēsus in bethleem iude in diebus herodis regis: ecce magi ab oriente venerunt hierosolimā dicentes: Ubi est qui natus est rex iudeorū? Vidimus enim stel-

las eius in oriente: et venimus adorare eum. **AVG.** in ser. de epi. Post miraculū virginē partū quo vterus diuino lumine plenus saluo pudoris signo deū hoīemq̄ p̄fudit inter obscuras cubiculi latebras et p̄cepis angustias: in quib' infinita maiestas mēbris cōtra cōturbus stabulabat: dū pendet ad vbera et viliūz paup̄ deus inuolumenta pānoz: repēte nouū de celo sidus teris effulsit: et totius mūdi dissipata caligine: noctē cōuertit in diē: ne dies celaret in noctē. vñ euāgelista dicit: Cū ergo natus ē. **REMI.** In prin. aut hui' euāgelice lectionis tria ponit. Personā cū dicit: Cū n. esset i. locū. cū ait: In bethleem iude. tps cū addit: In diebus herodis regis. Et hec tria ad confirmationē narrade rei ponuntur.

HIERO. sup matth. Putamus aut ab euāgelista primū editū sic in hebraico legim' iude nō iudee. Que ē enī aliaz gētū bethleem: vt ad distinctionē ei' hic iudee ponere. Iude aut ierico scribit: q̄ et alia bethleem i iudea legimus in li. iesu filij naue. **GLO.** Due enī bethleem sūt: alia q̄ est in terra gabulon: altera q̄ in terra iuda: q̄ prius vocata ē effrata. **AVG.** in li. de con. euān. De ciuitate aut de bethleem mattheus lucasq̄ p̄sentit. S̄ quō et q̄ cā ad eā venerint ioseph et maria lucas exponit: mattheus p̄mittit. Ecōtra de magis ab oriente veniētibus lucas tacet mattheus viciat. **CHRY.** sup matth. Sed videamus quid ad vtilitatē respiciat q̄ euāgelista tps designat quo christus nascit dicit: In die. he. regis. q̄ dicit vt p̄phetia danielis impletā demonstraret: q̄ post. lxx. septimanas a nōzū christi nasciturū esse p̄dicit. Nā ex illo tēpore vsq̄ ad regnū herodis. lxx. septimanarū aī sūt cōsūmati. vel iō: q̄ tādiu iudaica gens sub iudaicis regib' q̄ uis p̄ctōib' tenebat p̄pē mitebāt ad remediū ei': nūc q̄n lex dei sub p̄tate regi iniq̄ tenebat: et iusticia dei sū dñatio ne romana p̄mebat nascitū christus: q̄ magna desperabilis infirmitas medicū artificisiozē q̄rebat: vel iō regis alienigene mētiōē fecit: vt impleat p̄p̄bia q̄ dixit: Nō auferet sceptrū de iuda: nec dux de femore ei': donec vēiat q̄ mittēd' ē. **AMB.** sup lucā. Fert aut q̄d idumelatro nes ascalonā igrēssi: antipatrū inter alios adduxerūt captiui. Is igit imbutus mysterijs iudeoz: hircano iudee regi amicia copulast: quē p̄ sead pompeijū hircanus direxit: et q̄ legationis fructu positus ē: p̄ eaz gratiā ptem regni affectauit. Occiso aut antipatro filius eius herodes sub antonio senatusconsulto iudeis regnare p̄ceptus ē.

in quo